ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 246 (10614) | 1964 оной октябриин 16, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛ

Байгша оной октябриин 14-дэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум болоо.

Үндэр наhатай боложо, бэе махабадай муудаhан дээрэhээ КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи Секретариин, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүнэй, мүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудhаа сүлөөлхэ тухай нүхэр Н. С. Хрущевой гуйлтые КПСС-эй ЦК-гай Пленум хангаба.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум хадаа КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретаряар нүхэр Л. И. Брежневые hунгаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. Н. Косыгиниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай

Нүхэр **Косыгин** Алексей Николаевичые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилоод, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын уялгаhаа тэрэниие сүлөөлхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. МИКОЯН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1964 оной октябриин 14.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаhаа нүхэр Н. С. Хрущевые сүлөөлхэ тухай

Үндэр наhатай боложо, бэе махабадай муудаhан дээрэhээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаhаа сүлөөлхэ тухай нүхэр **Хрущев** Никита Сергеевичэй гуйлтые хангаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. МИКОЯН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1964 оной октябриин 14.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Байгша оной октябриин 15-да СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. И. Микоянай ударидалга доро СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани болобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ тухай асуудал хаража үзэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа үндэр наhатай боложо, бэе махабадай муудаhан дээрэhээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаhаа сүлөөлхэ тухай нүхэр Хрущев Никита Сергеевичэй гуйлтые хангаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр **Косыгин** Алексей Николаевичые томилоод, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын уялгаhаа тэрэниие сүлөөлбэ.

Нүхэр Н. С. Хрущевые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаhаа сүлөөлхэ тухай, нүхэр А. Н. Косыгиниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд нэгэн дуугаар батална абаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаалда томилогдоhонтойнь дашарамдуулан нүхэр А. Н. Косыгиниие халуунаар амаршалбад.

Нүхэр А. Н. Косыгин этигэл найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө Советскэ Союзай Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумда гүн сэдьхэлэй баяхалан хүргөөд, даалгагдаhан уялгануудаа дүүргэхын тулада хамаг бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб гэжэ найдуулба.

ПАРТИ, ПРАВИТЕЛЬСТВАДА, СОВЕТ АРАДТА ЭЛЬГЭЭҺЭН АМАРШАЛГАНУУД

Борт дээрээ совет гурбан космонавтые hуулгаhан замбуулинай «Восход» онгосын амжалтатайгаар табигдаад, амгалан мэндэ буусажа ерэhэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй нэрэ дээрэ амаршалгын телеграммануд орожо ургэлжэлhөөр.

Монголой Арадай Республикын хүтэлбэрилэгшэд Ю. Цеденбал, Ж. Самбу, Румыниин Хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Румыниин Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Георгиу-Деж, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Премьер-Министр Али Сабри, Догомейн Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Ахомадегбе гэгшэд амаршалга эльгээгээ.

Тэрэшэлэн Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин Центральна Комитет, Финляндиин компартиин Центральна Комитет, АКЭЛ-эй генеральна секретарь Папаиоанну амаршалгын бэшэгүүдые эльгээбэ. (ТАСС).

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫЕ ҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛХА

Политическэ гэгээрэлэй шэнэ ...эхилжэ, городууд, хүдэлмэ...дэй тосхонуудай, мүн хүдөө ...гүүдай олон мянган коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд ...программаар марксизм-ленинизмын гүн удхатай hургаа... эдэбхи ехэтэйгээр шудалжа ...бо.

Энэ үдэрнүүдтэ хүдөө нюта...да болоhон түрүүшын хэ...эмхитэй гуримтайгаар үн...жэ, олониитэ хүн зоной оюун ...гаа политическэ эрдэмээр ...хуулха дундаршагүй дура ...йнь гэршэ баримта болобо. ...даhан хүнүүдэйнгээ тоо...ошье, эдэбхи үүсхэл болон ...холойнгоошье талаар мүнөө ...эй hуралсал хэзээ хэзээнэй...ээ онсо илгаатай. Тиимэшье ...а зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, ре...ционно теориие, марксизм-ленинизмын hургаалые, коммунизм байгуулгын, уласхоорондын ...унис. болон хүдэлмэришэнэй ...нэй нэгэдэлые бэхижүүл..., саашадань хүгжөөлгын гол ...ла асуудалнууд ямар хү...е hонирхуулангүй байха гээ...?!

Мүнөө үе сагта, коммунизм ...гээн дэлисэтэйгээр байгуулжа ...hан сагта, революционно тео...ие гүнзэгыгөөр шудалха гээшэ ...хүн бүхэнэй шухалын шу...ла эрилтэ, ажаhуудалайнь, ...ал ябуулгынь эрхэ нүхэсэл ...онхой бшуу. Коммунистнууд, ...комолшууд, илангаяа партий...бэшэ хүдэлмэришэд, колхозни...уд, алба хаагшад болон интеллигентнэрэй hуралсаха хүсэл эрмэлзэлгээ бэелүүлхэдэнь политическэ гэгээрэлэй hуралсал али ...охо туhаламжа хүргэнэл.

Политическэ hуралсалда үзэ... программын темэнүүдэй ад...лишье haань, hуралсагшадай бэлэдхэлынь, ажалhаа сүлөө сагынь, ямар түхэлэй hуралсалда хабаадаха өөрынь дураншье хараада абтажа, олон янзын hуралсал эмхидхэгдээ. Кружок, семинар, олон янзын бусад hургуулинууд хаа хаанагүй нээгдэжэ, дурлаhан hуралсалдаа хабаадаха арга олгогдонхой. Тиигэбэшье бэеэ даагаад hуралсаха гээшэ марксизм-ленинизмые шудалха гол арга байhан зандаа. Энэ илангаяа партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ онсо хабаатай. Манай ороной, манай партиин, бүхы совет арадай үнэн зүрхэнэй үзэл суртал болохо марксизм-ленинизмын гүн удхатай hургаалые ухамайлан шудалжа, ажалдаа хүтэлбэри болгохо талаар жэшээ харуулха хэрэг тэдэнэй нэгэн шухала уялга мүн болоно. Тиихэтээ хамта коммунистнууд олониитын hуралсалые эмхидхэгшэд байха үүргэтэй.

Мүнөө түрүүшын хэшээл гол түлэб эмхитэй hайнаар үнгэрөөшье haань, зарим предприятинуудта дутагдалнууд гараба: олохон хүнүүд элдэб шалтагаанаар түрүүшын хэшээлдэ хабаадажа шадабагүй, кружогуудай зарим hуралсагшад бэлэдхэлгүй байhан дээрэhээ шагнаhан темээ хүсэд ойлгоогүй үлөө, тиихэдэ зарим пропагандистнарайшье зүгhөө хэшээлдээ hайса бэлэдхээгүй байhан дээрэhээнь, дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнэй болоогүй байhан ушарнууд бии. Мүн зарим газарнуудта hуралсалай хэрэгсэлнүүдые хэрэглээгүй, хэшээл үнгэргэхэ гэр байрашье хүсэд түхеэрээгүй. Эдэ бүгэдые хүдөөгэй парторганизацинууд хараадаа абаха болоно. Тэдэнэр ямар түхэлэй hуралсалда хабаадахынь hуралсагшадтай зүбшэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ зохихо hургуулиинь олгуулхаhаа эхилээд, үшөө хэжэ үрдеэгүй, хүсэлдүүлээгүй хүдэлмэреэ хүсэлдүүлжэ, ээлжээтэ хэшээл эрхим бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ хэрэгтэй.

Политическэ hуралсалай үедэ партийна пропагандын нүлөө улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ, хүн бүхэндэ үзүүлдэг нүлөөгөө шангадхаха—иимэ зорилго партийна организацинуудай үмэнэ табигдана. Тиихын тула hуралсалые ажабайдалтай, хүн зоной hонирходог шухала асуудалнуудтай нягта холбоотой байхаар, hуралсагшадта ойлгогдоогүй асуудалнуудай, дутуу ядуу үгтэhэн харюунуудай байхагүйгөөр хэшээлнүүдые эмхидхэхэ тушаа онсо анхарал хандуулагдахань ойлгосотой ааб даа.

Эндэ пропагандистнууд шиидхэхы үүргэтэй. Мүнөө үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомууд бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй хүнүүдые пропагандистнуудаар томилоо. Ажахын экономикые hайнаар мэдэхэhээ гадна, коммунизм байгуулгын, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй теоретическэ асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалhан, ажал ябуулгынгаа хүтэлбэри болгожо шадаха хүнүүд лэ пропагандистын хүнгэн бэшэ уялгые дүүргэжэ шадаха байна. Тиимэ байхын тула пропагандистнууд саг үргэлжэ оролдосо ехэтэйгээр өөрөө hураха, марксизм-ленинизмын зохёолнуудые шудалха, партийна пропагандын онол аргануудаар хододоо зэбсэгжэжэ байха болоно.

Пропагандист—коммунис үзэл сурталай дайшалхы тэмсэлшэ мүн. Буруу, гээгдэнги үзэл бодолтой эбсэшэгүй байха, манай байгуулалтада, үзэл бодолдо харша, худал хуурмаг, харата муухай үгэ хүүрые эрид хурсаар элишэлэн харуулха, ажалшадтай үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөө дэлгэрүүлхэ гээшэ пропагандистын нангин уялга. Энээндэнь партийна, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, республикымнай дээдэ hургуулинуудай багшанар саг үргэлжын туhаламжа хүргэжэ байха зэргэтэй.

Политическэ гэгээрэл — соёл сурталай хүдэлмэриин эгээл шухала hалбари мүн. Коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэлдэ ээлхэ hууриия хүн бүхэнэй мэдэхээр, бүхы хүсэ шудалаа, оюун ухаагаа энэ хэрэгтэ зорюулхаар политическэ hуралсалые эмхидхэхэ хэрэг партийна организацинуудай дайшалхы зорилго болоно.

hуралсалай шэнэ жэлдэ Маркс, Энгельс, Ленинэй зохёолнуудые, партиин съезднүүдэй, Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй асуудалнууд тушаа декументнүүдые шудалжа, политическэ зэбсэг багажаяа улам баяжуулха гэhэн бүхы коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй эрмэлзэлгэ, эрилтые дүүргэхын тула оролдожо, ажахын болон политическэ үшөө ехэ амжалта туйлаха гээшэ партийна организацинуудай үндэр дээдэ уялга мүн.

МАГТААЛДА ХУРТЭБЭ

Вагонуудай миин байха ушар усадхажа, арадай ажахыда ашаа тээлгэ дээшэлүүлхэ гэhэн уялга түмэр замай Улаан-Үдэ станциин коллектив абанхай. Октябриин хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, абаhан энэ уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхые оролдоно.

Энэ оролдолгонь hайн үрэ дүн харуулжа эхилээ. Тус станциинхид вагонуудта ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэри сентябрь соо 30 минутаар хорожо шадаа. Энээнэй ашаар 228 вагон түргэнөөр сүлөөлэгдөөд, ондоо ашаа тээлгэдэ хэрэглэгдээ. Август hарынхитай сасуулхада вагонуудай миин байлга 6 часаар хороогдоhон байна. Аян замда ябаhан поездүүдай станцида байха сат 0,3 часаар хороогдобо.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

...-тэ хабаатай оронуудай эрдэмтэдэй зүблөөн

МОСКВА, октябриин 14. (...-эй корр.). Экономическа ...сан туhалалсалгын Соведэй ... оронуудтахи хүдөө, ой ...ой ажахынуудай талаар ...дэг научна шэнжэлэлтэнүү...таарулан ударидаха зүб... мүнөөдэр Хүдөө ажахын эр...тэ ухаанай Ленинэй нэрэмжэтэ ...союзна академидэ нээгдээ. Энэ зүблөөндэ Болгариин, ...риин, ГДР-эй, Польшын, Ру...ниин, Советскэ Союзай, Чехо...киин түлөөлэгшэд бии.

Энэ суглараhан эрдэмтэд ма...нууд, тракторнуудай ябал... түргэдхэхын тула хамтадаа ...на шэнжэлгэ хэхэ асуудал...ые зүбшэн хэлсэхэ, мине...на утэгжүүлгэ үрэтэй hай... ашаглалгын онол аргануу... тодорхойлхо, малай тэжээл... белотой дутаралдалгые зай...ха зорилгоор белогой нөөсэ ...алгын, хэрэглэлгын дүн гар... байна. Тэрэшэлэн 1966—... онуудта хүдөө ой модоной ...нуудай талаар хамтадаа ...лгэ хэхэ гол шэглэлнүүдые ...тодорхойлхо, ерэхэ жэлдэ СЭВ-эй ...нуудта болохо научна-методическа зүблөөнүүд, суглаанууд, ...ференцинүүдэй түсэб хараг...да юм.

Кубын президент Москва ерэбэ

Кубын Республикын Президент, Социалис революциин нэгэ... партиин Национальна хү...биин секретарь нүхэр Освальдо Дортикос Торрадо СССР-... Верховно Соведэй Президиу...й Советскэ правительствын ...аар октябриин 14-дэ хани ...айлшалжа Москва ерээ.

Кубын болон Советскэ Союзай ...эй тугуудаар шэмэглэгдэhэн ...вская аэродром дээрэ хүндэ... айлшанаа СССР-эй Верховно ...дэй Президиумэй Түрүүлэгшэ ...И. Микоян, нүхэд Г. И. Воро...в, Н. В. Подгорный, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Г. Иг...ов, СССР-эй Министрнүүдэй ...дэй Түрүүлэгшын орлогшо ...Ф. Ломако ба бусад угтаба.

Кубын Республикаhаа Советскэ ...да байдаг элшэн сайд Карлос ...арес Санчес, галаадын бусад ...нууд, журналистнууд уг...лай дунда байлсаа.

...хэд А. И. Микоян, Освальдо ...кос хани ёhоор амаршалал... угэнүүдые хэлээ.

(ТАСС).

ТАСС-эй мэдээсэл

„Космос-48" дэгдээгдээ

1964 оной октябриин 14-дэ ... дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос-48» гэжэ ээлжээтэ хэ... одон Советскэ Союзда дэгдээгдээ.

1964 оной юhэн hарын гүрэнэй түсэбые Буряадай АССР-эй промышленностиин бэелүүлгын дүнгүүд тухай

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

Продукци бүхыдэнь гаргаха юhэн hарын түсэбые Буряадай АССР-эй газар дээрэ байдаг бүхы промышленность 102 процент, тэрэ тоодо Буряадай АССР-эй газар дээрэ байдаг аад, Зүүн-Сибириин совнархозой мэдэлэй предприятинууд—100,3 процент, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленность—104 процент дүүргээ.

1963 оной январь—сентябрьтай сасуулха болоо haa, продукци бүхыдээрэнь гаргалгын хэмжээн 8 процентээр, тэрэ тоодо: Зүүн-Сибириин совнархозой мэдэлэй предприятинуудта—10 процентээр нэмээ.

Зүүн-Сибириин совнархозой, министерствэнүүд болон зургаануудай мэдэлэй түс түс комбинадууд болон предприятинуудай 1964 оной 9 hара соо түсэбые дүүргэлгэ, бүхы продукци үйлэдбэрилгын хэмжээнэй хубилалта:

	1964 оной 9 hарын түсэбэй дүүргэлтэ %	1964 оной 9 hарын түсэбэй дүүргэлтые 1963 оной 9 hарынхитай сасуулхада %
Зүүн-Сибириин совнархозой мэдэлэй комбинадууд, промышленна предприятинууд		
Зэдын комбинат	101	99,2
«Татарский ключ» гэжэ карьер	108	121
Циниканай приискнүүдэй управлени	104	111
Галуута-Нуурай шахтоуправлени	109	110
«Электромашина» завод	103	125
«Теплоприбор» гэжэ завод	100,6	112
Улаан-Үдын шэгнүүр заhабарилгын завод	98	95
Түмэр зүйлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ завод	102	96
Элхиин автомобиль заhабарилгын завод	97	110
Буряадай мебельно-модо болбосоруулдаг комбинат	100	109
«Забайкаллес» комбинат	101	108
Улаан-Үдын шэлэй завод	108	115
Тимлюгэй цемент-шиферэй завод	102	104
Татауровай барилгын материалнуудай комбинат	102	137
Улаан-Үдын хирпиисын завод	101	97
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат	93	88
Улаан-Үдын ликеро-архиин завод	103	107
Улаан-Үдын спиртын завод	98	107
Бэшүүрэй саахарай завод	100	104
Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика	104	109
Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрика	104	115
Хяагтын гуталай фабрика	100,2	102
Сүхын арhанай завод	101	110
Улаан-Үдын hэеы гуталай фабрика	96	102
Улаан-Үдын оёдолой фабрика	108	78
Галуута-Нуурай оёдолой фабрика	107	161
Ноохо угаадаг фабрика	70	—
Байкалрыбтрест	119	90
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленность	104	97
тэрэ тоодо:		
Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство	103	99,2
Хүн зониие ажаhуудалай талаар хангаха управлени	107	95
Союзна республикын министерствэнүүдэй, зургаануудай мэдэлэй промышленность	105	107
тэрэ тоодо:		
Улаан-Үдын тээрмын комбинат	102	84
Хэблэлэй талаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи управлени	107	109
Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод	97	114
Сэлэн-Дүүмын модо дархалалгын станогуудай завод	101	100,7
hу бэлдэхэ, буйлуулха талаар Буряадай республиканска управлени	111	116
«Главвостоксибстройн» предприятинууд	99,9	115
тэрэ тоодо:		
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	102	121
«Бурятцелинстрой» трест	95	104
Союзна министерствэнүүдэй, зургаануудай мэдэлэй предприятинууд	105	117
тэрэ тоодо:		
Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын завод	105	117
Таловска түмэр-бетон конструкцинуудай завод	110	149
«Бурятэнерго» гэжэ районно управлени	105	112

Продукци бүхы дээрэнь гаргаха түсэбөө дүүргэhэн, үлүүлэн дүүргэhэн совнархозой, министерствэнүүд болон зургаанудай доро тоологдоhон предприятинууд зарим түхэлэй промышленна продукци гаргаха түсэбүүдээ дүүргэжэ шадаагүй.

Жэшээлхэдэ, «Теплоприбор» гэжэ завод токарна патронууд болон тэрэнэй запасной частьнуудые, тэрэшэлэн кабельна промышленностьда хэрэгтэй технологическа түхеэрэлгэнүүдые гаргаха түсэбөө дүүргээгүй; түмэр зүйлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ завод түмэр болон шаажан гүйлгэhэн амhартануудые (гүсэнүүд, бедонууд) гаргаха; Буряадай мебельно-модо болбосоруулдаг комбинат—модо хюрөөдэхэ, стул, зөөлэн диван, номой шкаф бүтээхэ; «Забайкаллес» комбинат—хэрэглэлэй модо шэрэхэ; Тимлюгэй цемент-шиферэй завод—шифер гаргаха; Татауровай барилгын материалнуудай комбинат—хирпиисэ сохихо, нэбёосхо галдаха; Улаан-Үдын хирпиисын завод хирпиисэ сохихо; Галуута-Нуурай оёдолой фабрика—hургуулиин ухибүүдэй үмдэ болон самса оёхо; Хяагтын гуталай фабрика—арhан гутал оёхо; Байкалрыбтрест—загаhа бариха, консервэ гаргаха; Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство—үрэ жэмэсэй консервэнүүдые гаргаха; Хүн зониие ажаhуудалай талаар хангаха управлени—үхибүүдэй арhан гутал оёхо, трикотаж галар хубсаhа гаргаха; «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл—хабсаргагдадаг түмэр бетон, перлит, шлакобетон болон рудна бэшэ материалнуудые гаргаха; «Бурятцелинстрой» трест—хабсаргагдадаг түмэр-бетон, нэбёосхо болон ханын материалнуудые гаргаха түсэбүүдээ дүүргээгүй.

1964 оной юhэн hарын турша соо гол түхэлэй промышленна продукцинууд иимэ хэмжээтэйгээр гаргагдаа.

	1964 оной 9 hара соо бүтээгдэhэниинь	1964 оной 9 hарынхиие 1963 оной 9 hарынхитай сасуулхада %
Нүүрhэн—миллион тонноор	0,8	111
Электровозуудые заhабарилга—хэhэгээр	182	125
Пассажирска вагонуудые заhабарилга—хэhэгээр	756	111
Хэрэглэлэй модо шэрэлгэ (колхозуудай шэрэhые оруулангүй)—миллион кубометрээр	2,8	103
Хюрөөдэhэн модон (колхозуудай хюрөөдэhые оруулангүй)—мянган кубометрээр	829	113
Хирпиисэ (колхозуудай сохиhые оруулангүй)—миллион хэhэгээр	53,8	86
Цемент	—	103
Шифер—миллион хэhэг условно плиткээр	108,9	97
Хабсаргагдадаг түмэр-бетон конструкцинууд, детальнууд—мянган кубическа метрээр	85	135
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метрээр	6,1	114
Ноохон бүд—миллион дүрбэлжэн метрээр	1,6	99,5
Трикотаж дотор хубсаhан—мянган хэhэгээр	1763	106
Трикотаж галар хубсаhан—мянган хэhэгээр	371	112
Арhан гутал—мянган паараар	121	120
hэеы гутал—мянган паараар	187	96
Хубсаhа угаадаг машина—мянган хэhэгээр	90,8	111
Автомобиль дээрэ тодхогдоhон кран—хэhэгээр	406	125
Мебель—миллион түхэригөөр	3,9	108
Мяхан (гүрэнэй нөөсэhөө)—мянган тонноор	13,8	78
Колбаса—мянган тонноор	7,3	103
Загаhа барилга—мянган тонноор	3,5	90
Сүсэгын тоhон (гүрэнэй нөөсэhөө)—мянган тонноор	2,4	118
hайхан hүөөр буйлуулагдаhан продукци hүндэ оруулжа тоолоходо (гүрэнэй нөөсэhөө)—мянган тонноор	22,8	113
Кондитерска зүйлнүүд—мянган тонноор	3,1	112
Консервэ—миллион условно баанхаар	24,6	106

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые республикын промышленность 102 процент, тэрэ тоодо: республикын газар дээрэ байдаг аад, Зүүн-Сибириин совнархозой мэдэлэй предприятинууд 100,6 процент, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленность 102 процент дүүргээ.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, ажалай бүтээсэ республика дотор бүхы дээрээ 5 процентээр дээшэлээ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрика, Улаан-Үдын шэгнүүр заhабарилгын завод, Улаан-Үдын hэеы гуталай фабрика, Элхиин автомобиль заhабарилгын завод, Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат дүүргээгүй.

Энэ жэлэй 8 hарын турша соо республикын бүхы промышленностиин худалдадаг продукциин өөрынь үнэ ехэ болоhон байна.

Үйлэдбэриие саашадань оньhожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ, тэрэшэлэн түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар энэ оной тооцоото үе соо республикын промышленна предприятинууд хүдэлмэри хэhэн байна.

Галуута-Нуурай 7/8 шахтын түсэблэлгын хүдэлмэридэ «Тула» гэжэ хоёрдохи оньhожоруулагдаhан комплексно түхеэрэлгэ ашаглалгада үгтөө.

Машина бүтээлгын предприятинуудта детальнуудые бүлэг бүлэгөөр мүлилгэ, синтетическэ алмазhаа бүтээгдэhэн алмазна зэр зэмсэгүүд үргэноор хэрэглэгдэдэг, тэрэшэлэн капронhоо бүтээгдэhэн зүйлнүүд хэрэглэгдэдэг болоо.

Мяханай промышленностьда юумэ зөөхэ, хүргэхэ, малай хуурай тэжээл багсалха талаар поточно-оньhожоруулагдаhан линии, ооха тоhо хайлуулха талаар «Титан № 2» гэжэ комплексно-оньhожоруулагдаhан линии ашаглалгада үгтөө.

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин зарим предприятинууд түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, модо багса багсаар ашаалдаг болохо түсэбые дүүргэжэ шадаагүй.

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИ.

ЖЭГҮҮРТЭ БААТАРНУУДТА—АЛДАР СОЛ[О]

★☆★

Эхэ ороноороо баясанабди

Элэ үдэрнүүдтэ телеграф, телефон, почто зай забдагүй хүдэлнэ. Үргэн уужам совет дайдымнай бүхы нютагуудhаа амаршалгын үгэнүүд Москва руу түргэ түргөөр ерэжэл байна. Замбуулинай гурбан баатарнуудые, мүн гайхамшаг онгосо бүтээhэн эрдэмтэдээ, XX зуун жэлэй оньhото техникын эди шэдиие металл соо бэелүүлhэн хүдэлмэришэдөө совет хүнүүд амаршална. Эдэниие хуушанай большевигууд, жараад онуудай залуу комсомолшууд амаршална. Братскын барилгашад, Ленинградай хүдэлмэришэд, Благовещенскын электроаппаратчигууд, Бакугай нефтьшэн, Уралай металлургнууд, Донецкэ шахтёрнууд, Целиннэ хизаарай таряашад, Таллинай, Кишиневой, Казаниин, Камчаткын врачнууд болон багшанар бүхы совет хүнүүдтэйгээ хамта баясан омогорхоно.

Хүн түрэлтэнэй ухаан бодолой угаа ехэ түйлалта болохоо «Восход» одон онгосо хадаа газар дэлхэйн хүн бүхэниие гайхуулан баясуулна,—гэжэ Сума городто ажалладаг физико-математикын эрдэмэй кандидат Ю. К. Гулак хэлэнэ. — Имагтал нарин нягта тухеэрэлгээр зэбсэглэжэhэн хүн, эбтэй эетэй коллектив лэ байгаалиин нюусануудые тон бага ажал гаргашалжа, угаа ашагтайгаар элирүүлжэ шадаха байна бшуу.

— Эхэ ороноороо, эрэлхэг зоригтой баатар космонавтнуудаар—Комаров, Феоктистов, Егоров гурбанаараа омогорхонобди, тэдэниие бараниень, илангаяа мандал адли ажалтай Б. Б. Егоровые үнэн зүрхэнhөө амаршалха дурамни хүрэнэ,—гэжэ Таджигай медицинскэ институдай профессор Х. Мансуров мэдүүлнэ.— Б. Б. Егоровые дэлхэй дээрэ эгээн золтой врач гэжэ хэлэхэдэмни алдуу болохогүй бээзэ. Замбуулинаар ниидэн ябажа, өөрөө хаража үзэжэ байгаад, шэнжэлгэ хэхэhээ золтой hайн юу байхаб! Замбуулинай эрхэ байдалда хүнэй бэеын ямар байха тухай шэнэ шэнэ hонирхолтой, үнэтэ баримтануудаар манай ороной медицинэ баяжаха гэжэ найданаб.

Киевэй профессор Д. И. Панченко, Владимирска городской больницын хирург Л. М. Чегодаев болон бусад нүхэдүүд Х. Мансуровай hанамжые дэмжэнэ.

СССР- эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин геологи болон геофизикын институдай директор академик А. А. Трофимук иигэжэ хэлэнэ:

— Нэгэ онгосодо hуугаад, замбуулинаар анха түрүүн ниидэhэн гурбан хүнүүднай саашадаа ниидэхэ совет лабораторинуудай, бүри хойшодоо ниидэхэ научно-шэнжэлгын институдуудай түрүүшынхинь мүн. Замбуулиниие шэнжэлхэ эрдэм мэргэжэлнүүд улам олошорхо, совет геологууд холын планетэнүүдэй баялигууд тээшэ замые эгээн түрүүн нээхэ байха гэжэ найданабди.

«Восход» гэжэ гоё hайхан ород үгэ мүнөө дэлхэйн бүхы хэлэнүүдтэ батаар орохонь! — гэжэ чуваш арадай поэт Педер Хузангай баяр баясхалангайгаар хөөрэнэ.

— Мүнөөдэр искусствын ажал ябуулагша бүхэнэй hанал бодолынь «Восход» тээшэ хандаанхай. Юундэб гэбэл, тэрэнэй экипажынь мүнөө уеын бодото баатарнууд ха юм. Эдэ баатарнуудые шүлэг, дуунуудта, роман, зужэг, оперонуудта магтан дуулаха байна,—гэжэ УССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша профессор Г. Т. Таранов тэмдэглэнэ.

Тиин телеграмманууд ерэжэл, ерэжэл байна.

Эхэ ороноороо, эрэлхэг баатарнуудаараа омогорхонобди,—гэжэ совет ороной хүнүүд агуухэ шэнэ баатаршалгаараа баясан мэдүүлнэд.

Октябриин 13. (ТАСС).

Тренировочно ниидэлгын hүүлдэ. Юрий Алексеевич Гагарин Владимир Михайлович хоёр аэродром дээрэ байна.

АПН-эй фото.

Дэлхэй дээрэхи түрүүшын замбуулинай экипажай гэшүүн научна хүдэлмэрилэгшэ Константин Феоктистов сүлөөтэй сагтаа шатар наадажа байна.

АПН-эй фото.

Ёhотоор хатуужаhан хүнүүд

П. Р. ПОПОВИЧ хани нүхэд тухайдаа хөөрэнэ

...«Ододто хото». Эндэл танил гэрнай байдаг. Байрын хоёрдохи дабхартахи гэрэй эзэн—Павел Попович өөрөө үүдэеэ нээбэ.

Нүхэдэйнь гайхамшаг амжалтаар—Владимир Комаровой, Константин Феоктистовай, Борис Егоровой ниидэлгээр тэрэниие амаршалбабди. Павел Романович үнэн зүрхэнhөө баяр хүргэбэ.

—Космонавтнар бултадаа спортдо дуратай бээзэ. Теэд «Восходой» экипажай гэшүүд спортдо ямараар хандадаг хэб? Эдэнэр ямар юумые үлүүсэ hонирходог гээшэб?

—Бэрхэтэйхэн асуудал байна,—гээд Попович энеэбхилбэ.—Бидэнэй ажабайдалда спорт айхабтар шухала юм. Тиимэhээ элдэб янзын спортые,—самбо, барилдаан, бокс гэхэ мэтэ «добтололгото» hорёонуудhаа бэшые,—эрхилдэгбди. Гурбан шэнэ космонавтын спортивна шадабаринь баhал ехэ байха. Түбхын түрүүндэ гимнастикын тусхай түхеэрэлгээр сахариг, лопинга, центрифуга, батута мэтын туршалга хэдэг.

Бэе махабадай хүгжэлтэдэ туhа хүргэдэг зарим тухэлэй спортые хэрэгсээнгүй, ямар нэгэн спортоор онсо үрэ түйлаха зорилго табидаггүйбди. Уhанда тамаралга, дэбхэрэлгэ, hальбадалгэ, городки шэдэлгэ гэхэ мэтэ.

Хэмнайшье спортын талаар шадабаритай байха. Тиигэбшье хүн бүхэн өөрын онсо абьяастай байдаг гээшэ. Владимир Комаровой ямар юумэндэ дуратайе би hайн мэдэхэб. Юундэб гэхэдэ, космонавтнуудай отрядта тэрээнтэй хамта ерээ hэмди, хожомынь минии дублер болоhон байгаа. Владимир Михайлович уhанда тамарха, теннисээр, хоккейгээр, баскетболоор наадаха ехэ дуратай юм. Гэхэ зуура, тэрээнтэй нэгэ командада наадажа үзөөгүйб. Мүльhэн талмай дээрэ урда урдаhаа хаража наададаг байгаабди. Манай «дуримэй» ёhоор, ниидээд ерэhэн космонавтнууд «кандидадуудай» командатай наададаг заншалтай агша.

Борис Егоров бидэнэй дунда хомор үзэгдэдэг спортоор дашуурдаг, шуналтай альпинист, хадын санаашан байха. Константин Феоктистов теннистэ юунhээшье үлүүгээр дурладаг. Гэхэтэй хамта, бидэнэр булта энэ hайхан наадаанда дурладаг болонхойбди.

Олимпиада тухай хөөрэлдөөн.

—Токиодохи hорёон мүрысөөнүүдые бидэ анхаралтайгаар адаглан хаража байнабди. Радио шагнадаг, телевизор харадагбди. Би өөрыгөө унихэнэй «олимпиицтэ» тоолохо байнаб. Юундэб гэхэдэ, Инсбруктахи үбэлэй олимпиадын мүрысөөнүүдтэ булгандань шахуу байлсаа hэм. Манай ододто хотын мүнөө Токиоhоо хэдэн мянган километрэй зайда байбашье hаань, Япондо байhанhаа дутуугүйгөөр hонирхоноб,—гээд Попович энеэбхилбэ.

Юрий Власовай түлөө илангаяа ехээр hанаагаа зобоноб. «Манай» авиатор байhанданьшье тиигэнэ бэшэб. Тэрээнтэй хамта хоёр жэлэй уеэр Куба ошоо hэмди. Тиихэдээ спорт тухай нилээд хөөрэлдэhэн, хани нүхэд болоhон байгаабди. Тэрэнэй илалта түйлахыень үнэн зүрхэнhөө хүсэнэб. Минии унинэй танилнууд—Валерий Брумель, Игорь Тер-Ованесян гэгшэд Олимпиадын «алтан» ашаа тээжэ ерэхэ бээзэ гэжэ баhал найданаб.

Бүхы совет команда илалта түйлаhай гэжэ космонавтнуудай хүсэдэг байhаниинь элитэ. «Замбуулинай гурбан баатарай» амаршалhанда харюу болгон үгэhэн найдуулгаяа—«манай Эхэ ороной алдар солые дэлхэйн «трасса дээрэ» арьбадхахабди» гэhэнээ манай олимпийцүүд бодото дээрэнь бэелүүлхэ байха гэжэ этигэнэбди,—гээд Попович түгэсхөө.

А. БИРЮКОВ.
ТАСС-ай тусхай корр.

Юрын хүнүүдэй омогорхо[л]

Хүн бүхэн өөhэдынгөө hурамхи ажал хүдэлмэреэ, албан хэрэгээ хэжэ ябатараа гү, али ажалай hүүлээр гэртээ байтараа... олон хүнэй hуужа ябаха замбуулинай «Восход» гэжэ онгосо түбидэ табигдаба гэhэн мэдээсэл шагнаба.

Хуушан Нохой тосхондохи hургуулиие даагша, Буряадай АССР-эй hургуулинуудай габьяата багша Степанида Андреевна Хулугуровагай гэр бүлэдэ үдэшэлэн тээ энэ мэдээсэл ерэбэ.

— Нүхэд, гурбан хүнүүдые hуулгаhан онгосо замбуулинда табигдаа! —гэжэ хүршэнь, ород хүн орожо хэлээд, нюдөөрөө өөдэнь занган, «таанад мүнөө болотор дуулаадүй гээшэ гүт» гэжэ зэмэлhэн гү, али hайн мэдээсэл асарhандаа гү—омог шарайтай энэ томо бэетэй хүн миhэржэ байба. Тэдэ гурбанай дунда врач бии, «здорово жэ» гэжэ мүнөөхи хүмнай нэмэжэ хэлээд, гаража ябашаба.

Нохойн СМУ-гай гаражые даагша нүхэр Никитин манда иимэ мэдээсэл дуулгажархёод, энээн тухайдаа өөрынгөө бодомжо, hанамжа хэлэхэ сүлөөгүй гарашаба. Сэдьхэл зүрхэнэйнь баяр омогорхол энэ хүниие удаан байлгабагүй хэбэртэй. Үшөө нүгөө хүршэнартөө ошожо дуулгаба гү даа, али радиоприёмник мушхажа hууна гү гэлсэhээр үлөө hэмди.

Хулугуровтанай ухибүүд—hуралшад тэрэ доро радиоприёмнигоо табиба. Хүгжэм дуун, космонавтнуудай дуун зэдэлнэ. Энэ мэдээсэл[...] жуулхыень хүлеэжэ ядана[...] панида Андреевна үдэртөө[...] тухайдаа, ухибүүдэй гэр гэр[...] hон, хараhан тухайдаа хөө[...] «Ерээдүйн мэргэжэлтэдые, [...] дэхэб, хожомоо иимэ космона[...] болохо аалам, хүмүүжүүлхые[...] доно ха юмбибди. Гэр гэртэ[...] жо, орожо байгаагүйдэ аргагүй[...] жэ энэ багша ярина.

Тэрэ үдэшэндөө Хуушан [...] тосхондохи айлнуудта электры[...] рэл орой болотор носожо байг[...]

Үглөөгүүр эртэ. Эхэ ороно[...] хуулhан гурбан баатарнууд[...] мэдээсэлээр эндэхи хүн бү[...] сэдьхэл бодол эзэлэгдэнги янз[...] «Тэдэ удаан ниидэхэ юм ха[...] гэлдэн бэе бэеhээ hуралсана.

Дардам харгыгаар машина [...] дуулна. Тэрэ үдэрэй хөөрэл[...] темэ нэгэн: совет гурбан хүн[...] замбуулинда ниидэжэ ябаhан т[...] да яриндаан.

Бидэнтэй ябалсаhан Эх[...] совхозой коммунис ажалай үд[...] солотоной нэгэн Цыбикжап Го[...] эдэнэрэй амгалан hайнаар бу[...] ерэхэ байhанда ажагланагүй [...] тэй.

Үдэшэлэн тээ «Восход» он[...] түрэл газартаа бууhан тухай м[...] сэл радио асарба. Эдэ нүхэд [...] совет хүнүүдтэеэ хамта [...] баярлажа, энэ мэдээсэл угтаб[...] той.

Д. ЖУГДУРО[В]

Борис Егоров вестибулярна аппарадые шалгалгын уед[а].

АПН-эй фо[то].

СОВЕТ ХҮНЭЙ СОЛО ДУУДАГДАНА

Энэнэй урда тээ замбуулинай олон hууритай онгосонууд тухай ульгэр домогой романууд соо уншадаг байгаабди.

Энэ ниидэлгэнь бидэнэрые, эрдэмтэдые, илангаяа ехээр hонирхуулна. Ушарынь юуб гэхэдэ, эрдэм ухаанай элдэб асуудалнуудаар мэргэжэhэн хүнүүдые тиимэ онгосын экипажда оруулха арга олгоно бшуу.

hарада, Марсда, Үүрэй солбондо, Наранай аймагай бусад одо мүшэдтэ хүнэй ниидэн ошолго замбуулинай олон hууритай он[го]сонуудай туhаламжаар бэелүү[л]дэхэ байhаниинь дамжагүй.

Иигэжэ ондоо юртэмсэнүү[д]тэ хүнэй ниидэн ошолгодо бэлэ[дхэхэ] ехэ программын шухала [...] бэелүүлэгдэбэ.

Энээнтэй дашарамдуу[лан] «Восход» онгосын баатар[най] экипажда—Владимир Михай[ло]вич Комаров, Константин П[етро]вич Феоктистовта, Борис Бор[исо]вич Егоровто үнэн зүрхэнэй а[мар]шалга хүргэхэ, бүри ехэ ам[жалта] түйлахыень хүсэхэ дуран хүр[энэ].

В. А. АМБАРЦУМЯН,
академик, Армениин ССР-эй наукануудай академиин президент.

Ереван, октябриин 13.

ЭХЭ ГАЗАРНАЙ ЭРЭЛХЭГ ХҮБҮҮДЭЭ УГТАНА...

Замбуулинай одон онгосын бууhан газарhаа репортаж

Октябриин 13. Замбуулинай онгосын бууха газар. Үглөөнэй юhэн час. «Восход» онгосые залан ниидхүүлдэг пункт. Замбуулинай олон hууритай, дэлхэй дээрэхи эгээл түрүүшын одон онгосо түрэл орон дээгүүрээ ниидэнэ.

Онгосотой удаадахи хөөрэлдөөн эхилнэ. Главна Конструктор утаhан дээрэ.

— Би «Заряб». Бэетнай гэмгүй гү?

— Би «Рубинби». Таниие ойлгооб. Баран hайнди.

— Хараалагдаhан программын түгэсхэлэй операци дүүргэхээр бэлэн гүт?

— Замбуулинда hонин юумын олон гээшэнь! Шэнжэлхэл хэрэгтэй. Ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлхыемнай зүбшөөгыт.

Юрий Гагарин Андриян Николаев хоёр бэе бэеэ харалсаадхиба.

— Зохидшоогоол,—гэжэ космонавтнуудай отрядай командир шэбэнэлдхибэ.

«Восходой» экипажай гүйлта хүлеэгдээгүй шангеэр үзэгдэбэ. Командна пункт соо абяа шэмээгүй болошобо. Главна конструктор энеэбхилэн, шоглонгёор уншаба:

— Замбида захагүй олон лэ гоё hайхан, о минии нүхэр Горацио!

hүүлдэнь шиидэнгеэр нэмэбэ: «Программын ёhоор хүдэлхэбди».

— Танай хэлээшээр болог!—гэhэн харюу замбуулинай онгосын кабина сооhоо дуулдана.

Космонавтнуудтай үглөөгүүр эртэ болоhон хөөрэлдөөн бидэниие hонирхуулна. Космонавтнуудай хэлээшые шагнагты:

Владимир Комаров: Хүхюутэйбди. Бэемнай hайнууд. Бултадаа hайн амараабди. Япон аралнууд дээгүүр ниидэн гараха үедөө олимпиин наадаанда хабаадагшадта манай совет мэндые хүргөөбди. Космодром дээрэ бидэндэ барюулагдаhан улаан вымпелые буужа ерэхэдээ, совет спортсменүүдтэ эльгээхэбди. Тэдэндэ дуулдагты.

Константин Феоктистов: научна хүдэлмэреэ хэжэл ябанаб. Хойто зүгэй толоной гоё hайхан гээшэнь! Наранай мандалга гээшэнии—hайхан үзэгдэл.

Врач Борис Егоров: Нүхэдэйм бэе hайнууд. Өөрынхимнишье ёhоор.

...Ханада үлгөөтэй ехэ карта дээрэ одон онгосын ниидэхэ зам элеэр зураатай. Хэды сагта дэлхэйн ямар газар дээгүүр онгосо ниидэн гарааб, гараха гэhэн тэмдэгүүд тэндэ хэгдэнхэй. Карта дээрэхи батахан тухэреэн зурлаа тээшэ инженер заана. Энэмнай онгосын бууха пункт гээшэ. **10 час 47 минута** гэжэ тэндэнь бэшээтэй. Бүхы юумэн тоологдожо үзэгдэнхэй. Шалгагданхай. Онгосын бууха газарта тусхай группанууд ошонхой. Тэрэ карта дээрэ бэшэгдэhэн сагтаа онгосо буурша аа гү? Зай, энээн тухай хожом хөөрүүжэбди.

... Главна Конструктортай хөөрэлдөөшэмнай hанаанда ороно. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhоор газар дээрээ hөөргөө бууха гээшэ дээшээ дэгдэлгэнhээ бүри гайтай юм ха. Доошоо буухада hаад ушаралтанууд олон: агаартай дайдада орохолоороо онгосо халажа эхилнэ, тиин өөрөө түргэншье ниидэнэ.

Манай совет конструкторнууд онгосын hайнаар буухын, хүнэй махабад бэедэ ямаршье тиимэ хоро хүргүүлхэгүйн түлөө ехэл оролдоо. Онгосо hөөргөө буужа ерэхэдээ, ямаршьегүй зохидхоноор, зөөлөөр газарта hуугаадхиха. Тиихэдэ үшөө нэгэ hонин зүйл бии: онгосо космонавтнууд хоёр амяараа буухагүй, энэнэй урда тээ ямар байгааб? Дээрэхэнэ ябахадаа космонавтнууд парашютна түхеэрэлгын аша туhаар газарта буудаг hэн. Харин мүнөө космонавтнууд кабина соогоо hанаа амархан hуугаад, зөөлэхэнөөр бууха.

Ниидэлгын hүүлшын минутанууд. Тормозоо дараха тухай захиралта үгтөө. Хэдыхэн сагай үнгэрhэн хойно хэдэн олон самолёт, вертолёдууд замбуулинай түрүүшын экипажай бууха газар тээшэ ниидэн ошохонь. Зал соо абяа шэмээгүй. Онгосын ниидэлгэн дээрэ эгээл иимэ байгаа бэлэй.

— Онгосо аалихан буужа ябана!—гэжэ тэндэ дүтэхэн ниидэжэ ябаа лётчик баяртайгаар мэдээсэдхибэ.

Минута... Үшөө нэгэ минута... Минутанууд яаhан утаб?! Хэды зуухан метр газар хүрэтэр үлөө.

Нэгэ самолёдой лётчик дамжуулна: «Онгосые hайн харанаб. Удаахан, зөөлэхэнөөр буужа ябана».

Гайхамшагта онгосо «Восход» Газар хоёрой хоорондохи зай багал боложо байна. 15, 14, 13, 12, 10 метр үлөө.

— Газар!—гээд лётчик hүхирнэ.—Газар! Онгосо буугаа.

Тиихэ үедэ зал соо, тойроодшье юунэй болоhые үгөөр хэлэхэнь бэрхэтэй. Булта хүнүүд альга ташалдан, тэбэридэн, таалалдажа байба. Москвагай сагаар **10 час 40 минута.**

—Космонавтнуудые харанабди. Онгосынгоо хажууда байна. гараараа даллана,—гэжэ лётчигууд дуулгана.

Баяраар халиhан Юрий Гагарин зал уруу гүйжэ ороно. Тэндэ байгшад тэрэниие гар дээрээ үргэн абана.

—Юунэй түлөө намайе?—гэжэ түрүүшын космонавт гайхашаба.

—Бүхы космонавтнуудай, мүнөөдэрэй баатарнуудай түлөө, танай замбуулинда гаргаhан түрүүшын замай түлөө!

Тэндэ байгшадшье замбуулинhаа бууhан баатарнуудаа шэнэ илалтаар амаршалан, гарынь шангаар адхахаяа яарашабад.

А. РОМАНОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭ[Й] АША ТУhАДА

МОСКВА, октябриин [...] (ТАСС). Замбуулиниие шэн[жэлгэ]гын талаар совет хүнэй т[...] hан шэнэ илалта бидэниие [...] наа ехээр баясуулба,—гэжэ СС[СР]-эй Медицинын эрдэм ух[аанай] академиин үнэнтэ гэшүүн, [...] тархиин институдай [...] С. А. Саркисов ТАСС-ай кор[рес]пондентдэ мэдүүлээ.—Дэлхэй [дээ]рэ анха түрүүн замбуулин [...] олоороо аяншалhан энэ ниид[...] урдань мэдэгдээгүй, шэнэ ю[...] нүүдые элирүүлхэ байха [...] hананаб.

Авиациин ба замбуулинай[...] дицинын талаар мэргэжэhэн[...] Борис Егоров мүнөөнэй ниид[...]дэ хабаадаhаниинь намайе [...] гаяа ехээр баярлуулаа.

ОЛЗОТОЙШЬЕ, УРМАТАЙШЬЕ

Сентябриин hүүлээр, октябриин эхеэр Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй колхоз, совхозуудаар ябаа hаа, поли дээгүүрнь пөб ногоохон бухалнуудай жэрылдэжэ hууhые харахат. «Хартаабхын эшэ суглуулаа юм гү, али капустын хальhа обоолоо гү» гэжэ мэдэхэгүй хүн абаhаар маргажа болохо. Теэд энэмнай малтагдаад, ногоон набшаhаарнь газаа тээшэнь харуулжа бухаллаhан саахарай свёкло бшуу.

hаяхан энэ управлениин колхоз, совхозуудаар ябажа, саахарай свёклошодой хүдэлмэритэй танилсаhан байнабди. Управлени дотороо эгээн ехэ свёкло таридаг XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэншье бараг hайн ургаса абаа. Республика соогбо суурхаhан свёклошон Евсей Павловай звено мүнөө жэл 112 гектар тарилга хэжэ, тэрэнэйнгээ 34 гектарыень Владимир Светличныйн жэшээгээр, оньhото машинын хүсөөр ургуулаа.

Энэ жэлдэ саахарай свёкло гаргаша багатайгаар ургуулха гэжэ оролдообди. 34 гектар тарилгаяа бүхыдэнь тооной машинын хүсөөр элдүүрилhэн, хураагаhан байнабди. Энэ тарилгын 2 гектар бүридэ нэгэ хүн даалгагдаа,—гэжэ Евсей Павлов хөөрэнэ.

Хэрбээ урдань хоёр гектарта гурбан хүн табигдадаг hаа, мүнөө гурба дахин үсөөрбэ ха юм. Хойшодоо дүй дүршэлөө нарижуулбал, бүришье үсөөн хүн хэрэглэгдэхэ аалам.

Мүнөө дээрээ свёклошодой ажалые иимээр эмхидхэбэл дээрэ гэжэ hанагдана. Гэхэтэй хамта, саахарай свёкло тариха газарые уhалха, минеральна утэгжүүлгээр шанаржуулха хэрэгтэ анхарагдана.

Эдэ бүгэдын ашаар XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид баян ургаса абана. Жэшээнь, Анна Куприяновна Афанасьева, Анна Павловна Белых гэгшэд даажа абаhан 2—2 гектар дээрэhээ 430 центнер свёкло хураагаа.

Уhалагдаhан, минеральна утэгжүүлгэ хэрэглэhэн 34 гектарай га бүриhөө 200 центнер ургаса абтаhан байна. Тиигэжэ энэ колхоз гүрэндөө 35 мянган центнер свёкло тушаажа, түсэбөө дүүргээд байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ үшөө 4—5 мянган центнер саахарай свёкло түсэбhөө гадуур оруулагдахаар. Тиигэжэ энэ жэлдэ свёкло худалдалгаhаа 160 мянган түхэриг оруулхань.

Саахарай свёклын баян ургаса жэлhээ жэлдэ ургуулдаг Калининай нэрэмжэтэ колхозой свёклошодой хүдэлмэритэй танилсагдаа. Эндэ баhал ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулагдана.

— Мүнөө жэл свёкло хурааха хоёр шэнэ комбайн абажа, ургаса хураалгаяа яhала ураг'шатайгаар бүүлнабди, — гэжэ звеное даагша Спартак Емельянович Куприянов мэдүүлбэ.

«СКН-2А» комбайнаар Иван Анатольевич Ткачев, «СК-3» комбайнаар Михаил Панфилович Федотов гэгшэд түрүүшынхеэ ажаллажа байгаашье hаа, оньhыень яhала ойлгожо, hайнаар хуряажа байнхай. Эдэ комбайнууд нэгэн доро свёклын эшые отолжо абаад, свёклыень малтажа, эшэнүүдынь, свёклыень амяар амяарынь бункер соо оруулна.

— Урдань свёкло хуряаха гэжэ колхозойнгоо бүхы зониие эмхидхэдэг байбал, мүнөө энэ ажал ехэтэй хүдэлмэри машинын хүсөөр хэгдэдэг боложе, амараабди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Митыпов баяртай.

Ажалаа оньhожоруулжа эхилhэнэй ашаар нүхэр Кузнецовой звено 48 гектар дээрэ свёкло ургуулхадаа 15 хүниие хүдэлгэhэн байна. Эдэнэр свёклынгоо газар тарилгын урда hайса уhалжа, гектар бүридэнь 6 центнер минеральна утэгжүүлгэ оруулжа, мүнөө гектарай 120 центнер ургаса абана.

Бэшүүрэй саахарай заводто мүн «Победа» колхозhоо ехэ свёкло ороно. Эдэнэр мүнөө 20 мянга гаран центнер тушаанхай.

Энэ колхоздошье баhал свёкло ургуулха, хуряаха хүдэлмэри[...] hөжоруулагдана. Механи[затор] Александр Алексеевич Фа[...] 33 гектар свёкло машинаа[р та]рижа, ургамалай гараhан [...]тээ, гараhан хойнонь оорн[...] зурууд хоорондын элдүүрил[...]жэ, ургасаяа комбайнаар ху[раа]гаа. Тиигэжэ тон бага гар[гаша]тайгаар, гектар бүриhөө зу[...] центнер свёкло хуряажа аба[...]

«Искра» колхозой нүхэр [Ми]хаил Кузьмич Антоновой [эм]жоруулагдаhан звено 48 г[екта]рай га бүриhөө 100—120 [цент]нер саахарай свёкло хур[ааж]а абанхай.

Саахарай свёкло тээhэн [...] машинанууд Бэшүүр, Мухар-[Шэ]бэрэй харгыгаар гүйлгэлдэ[...] hүүлэй мэдээгээр энэ упр[авле]ниин ажахынуудhаа 130 м[янга] гаран центнер саахарай свё[кло] тушаагдаад байна. Свёкло т[у]шаалга үргэлжэлhөөр.

А. БОРИСО[В]

Зураг дээрэ: Калининай нэ[рэм]жэтэ колхозой свёклошон [...] Агапетова баян ургаса абаhа[ндаа] баяртай.

Н. ФЕДОРОВОЙ фо[то].

ТААНАДАЙ АМЖАЛТА —МАНАЙ БАЯР

Үглөөнэй найман часай үшөө болоодүйхэн байхада Улаан-Үдэ станциин вокзалда хүн зон дүүрэн, тэндэхи киоскhоо шэнэ газетэ абажа, замби түбиин hонинтой танилсана. Тиинhээршье байтар «Эрхүү—Наушки» поезд ерэбэ» гэhэн соносхол дуулгагдажа, Хяагта ошохо зоной дунда хүл хөөрсэг болошоно.

Ногоон шэрэтэй поездшье зогсожо, тэндэ hуужа ябаhан аяншад түргэн гүйдэлөөрөө иишэ тиишээ hүндэлнэ. Тэдэнэй олонхидынь шэнэ газетэ абажа, замбуулинай баатарнуудай намтар, аяншалгын дүн хаража, сэдьхэлээ ханана.

— Бишни «Буряад үнэн» сониниие уншажа, hанаан сэдьхэлээ ханаха байнаб,—гээд киоскhоо «Наука, техникынгээ шэнэ илалтаар омогорхонобди» гэhэн гаршагтай шэнэ газетэ абана.

Газетын шэнэ hонинтой танилсахые хүсэгшэдэймнай олонхидынь манай аха дүү Монгол Арадай Республикын түлөөлэгшэд байшоо. Эдэнэр түрэл нютагтаа бусажа ябаhан мэргэжэлтэд.

— Маша сайн даа. Нэгэ онгосодо суужа ниидэhэн гурбан баатарнууд Эхэ ороноо бусаба ха юм,—гээд нэгэнэйнгээ хэлэхэдэнь, нүгөөдүүлынь булта зүбшөөнэ, hайшаана.

«Совет эрдэмтэд, техникүүд болон хүдэлмэришэдэй гараар бүтээгдэhэн одон онгосоор ниидэhэн баатарнууд Эхэ оронойнгоо үгэhэн даабари суудхын туршада дүүргэшэбэ гээшэл! Харин бидэнэр Эрхүүhээ Улаан-Үдэ хүрэжэ ябанабди,—гэлдэжэ байгаад аха дүү нүхэднай омогорхоно.

Совет ороной түйлаhан энэ амжалтаар бидэнэр Монгол арадай түлөөлэгшэд омогорхохо ёhоороо омогорхожо байнабди», гэжэ хани нүхэднай мэдүүлнэ.

Аха дүү арадуудаймнай түлөөлэгшэд мүнөө—октябрь hарын табанhаа эхилээд байhан совет-монгол хани барисаанай hараар дашарамдуулан бидэнэрые амаршалаад, замбуулин түбидэ эгээн түрүүлэн аяншалгын харгы гаргаhан совет арадай амжалта, түйлалтаар омогорхожо байhанаа мэдүүлээ hэн.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной октябриин 16.

МЕХАНИЗАТОРНУУДЫЕ ГЭНЭ УСАЛҺАА ҺЭРГЫЛХЭ

...ал тухай гаргагдаһан совет ... ёһоной зорилгонь юуб гэ... ажалай журам бэхижүүлхэ, ... бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гадна ... хүнэй—коммунис общество ...шын элүүр энхые сахиха ... болоно.

...приятиин хүтэлбэрилэгшэдэй, ...юзна организациин энэ та... хуули ёһо наринаар сахидаг ... ажал дээрэ усалтаха ябадал ...огүй.

...шье ажал хамгаалха талаар ... газарта, илангаяа колхоз, ...ууд коритой дутагдалнууд ...һаар. Суудэй, мүрдэлтын то... баримтануудые шэнжэлэн ... үзэхэдэ иимэ байна. Оло... совхоз, колхозуудта ехээр ...ан ушар үсөөн бэшэ тохёол..., хүдэлмэришэд удаан саг соо ...аха аргагүй болоһон байха.

...гаяа мүнөө жэлдэ республи... совхозуудта усалтаха ушар ... үзэгдэбэ. Тиигэжэ 8396 ху... үдэр хии талаар хаягда... байна бшуу. Республикын хэды ...ууда табан хүн усалтажа, ... бараһан. Мухар-Шэбэрэй уп...иин зарим колхоз, совхозуу... ...алгые уридшалан сараха ... анхарал табигдаагүй. Хори ... хүн игэжэ усалтаа, тэмтээ. ...ын управлениин совхозуудта ... хүдэлмэриин үдэр һаар талаар ...

...шан гэжэ, ямар шалтагаан... ...имэ усал, аюул тохёолдоноб ... асуухаар Шалтагаанинь гэ... ажалай журам бүдүүлигээр ...жэ, заримашуул ажаллаха ... архидана, техникэ зүбөөр хэ... ...хэ тухай һаналаа табинагүй, ...ай ажаллажа ябаһан хүнүүдтэ ...й заабари заршам үгтэнэгүй, ... зарим хүтэлбэрилэгшэд, ...ев, техникүүд, машинын хэр ... хэрэглэгдэжэ байһаниие саг ...хэ шалтанагүй.

...ние тодорхойлхын зорил... ...ды баримта дурдая. Байгша оной май һарада Кабанскын управлениин «Прибайкалец» колхозой тракторист нүхэр Спирин һогтуугаар «МТЗ-5» трактортаа һуужа, Иркилигһээ Турунтаево архида ошоо. Тэрээнтэй сугтаа комбайнер Нетесов баһал һуулсаһан байгаа. Архидаһан эдэ хоёр сугтаа ябад гэзэд, Спирин гэгшэнь нүхэртөө жолоодохыень руль үгөө ха. Тэрэнь һогтуу тулэдаа хүүргэ дээгүүр гараха үедөө Итанца мүрэн уруу трактортаа урбалдашоо. Иигэжэ Спирин гэгшэ наһа бараа, Нетесов ехээр гэмтээ һэн. Энэ гэмшэлтэй ушарай шалтагаан архил ха юм. Архи уугаагүй һаань, иимэ аюул яашье тохёолдохогүй байгаа. Журам муутай эдэнэр эхи захагүй боложо, дураараа аашалаа бшуу. Колхозой правлени, инженершье хиналта хэдэггүй байһан болоно. Тиимэ хадаа эндэ баһал зэмэтэй. Үшөө нэгэ баримта. Энэл управлениин «Заветы Ильича» колхоздо Татауровска училищиин һурагша Шешурев силосно комбайн жолоодохо ямаршье эрхэгүй аад, хүдэлжэ ябатараа хажууараа нэгэ трактористын хүл таһа сабшаа. Богонихон курсын һуулээр энэ хүбүүнэй трактористаар хүдэлхэдэнь, тэндэхи бригадир, инженер баһал анхараагүй. Энэ оной май һарада Борьёогой совхоздо хуулиин наһа гүйсөөгүй Кочнев гэгшэ дүрбэтэйхэн басаганиие тракторааар дараһан. Тус совхозой главна инженер нүхэр Ивановой захиралтаар тэрэ ябаа бшуу. Нүхэр Иванов машина хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухай энэ залуухан хүбүүнтэй хөөрэлдөөшьегүй байшоо. Иимэ баримтануудые бусадшье ажахынуудһаа дурдахаар.

Республикымнай олохон ажахынуудта машина, техникэ ябуулха эрхэгүй хүнүүд ажаллажа байһаар. Эдэнэр дүй дүршэл багатай, машинын оньһо дүрые үшөөл һайса мэдэхэгүй байна ха юм. Хяагтын совхоздо иимэ 5 хүн ажалладаг. Энэмнай хуули буса хэрэг болоно. Энээнтэлгые сараха тухай элдэб хуулада тухай ажахын хүтэлбэрилэгшэд, инженер, техникүүд анхаралаа табиха уялгатай.

Хуулиин наһа гүйсөөгүй хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хамгаалха хуули ёһон зарим ушарта сахигданагүй. Жэшээлбэл, Сэлэнгын совхоздо 15-тай Коченев трактористаар хүдэлнэ. Ехэшүүлтэй адли, хүдэлмэриин бүхэли үдэр тэрэ ажаллана бшуу. Энэ совхоздо бүхыдөө иимэ 18 залуушуул ажаллажа байдаг. Тэдэнэй нэгэн Баннов гэгшэ июнь һарада МТМ-дэ үдэр бүхэндэ 10 час ажаллажа гараа. Хууляар тогтоогдоһон хэмжээнһээ аяар дүрбэн часаар үлүүсэ хүдэлһэн болоно. Хуулиин наһа гүйсөөгүй залуушуул һуниин халаанда ажаллахагүй заабаритай. Хуули ёһон баһал эндэ тэндэ нарибшалан сахигдадаггүй. 18 наһа гүйсөөгүй хүдэлмэрилэгшэдтэ нэгэ һарын амаралта үгтэхэ ёһотой. Теэд зарим колхоз, совхозуудта энэ заабари хараада абтадаггүй. Баримталан хэлэбэл, Хүдэриин совхозой залуу хүбүүн Зимирев гэгшэ, бусадшье нүхэдынь мүнөө жэлдэ оройдоол 24 үдэрэй туршада амараа.

Үшөө нэгэ шухала асуудал тухай тогтохоор. Юуб гэхэдэ, ажал хамгаалха, усалталгые уридшалан сараха хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгэ зөөриие совхозууд дууһан хэрэглэнэгүй. Олонхи колхозуудта ажал хамгаалха, усалталга сараха хэрэгтэ мүнгэ зөөри табигдадаггүй. Яруунын совхоздо найман һарын туршада 2411 түхэригэй оройдоол 720 түхэригынь, Сэлэнгын совхоздо 1000 түхэригэй 244 түхэригынь хэрэглэгдэнхэй.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд профсоюзна организациин хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэридэ ариг сэбэрэй эрилтэ хуулита ёһоор хангаха тухай бодомжолногүй. Совхозой олон хүдэлмэришэдтэ ажалай тусхай хүбсаһан болон бусад аюул, усалые сараха хэрэгсэлнүүд үгтэдэггүй. Усалтаһан, плакадууд полевой станда, мастерскойдо, фермэдэ байдаггүй. Усалтаһан хүндэ түрүүшын туһаламжа хүргэхэ аптечкэшье гэжэ зарим газарта байдаггүй.

Баргажанай, Кабанскын, Хяагтын, Яруунын үйлэдбэриин управленинүүдэй мастерскойнуудта ажалагшадта таарамжатай эрхэ байдал түхеэрэгдээгүй. Досоонь харанхы бүрэнхы, һалхидуулха түхеэрэлтэ байхагүй. Ажал хамгаалха, усалталгые уридшалан сараха талаар хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлдэхэ министерство, үйлэдбэриин управленинүүд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком зохихо анхарал үшөөл табинагүй. Энэ талаар бии байгаа тусхай заабари, хуули ёһо бүдүүлигээр эбдэдэг хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд, профсоюзна организациин түлөөлэгшэдтэ шанга эрилтэ хэгдэнэгүй.

Промышленна предприяти бүхэндэ хэгдэдэг шэнгеэр квартал бүхэндэ ажал хамгаалха, усалталгые сараха хэрэгэй хэр бэелүүлэгдэжэ байһаниие согсолхо, тиигээд зохихо хэмжээнүүдые колхоз, совхозуудта абаха саг тулаа.

И. БАЛУРОВ,
юстицын ахалагша советник.

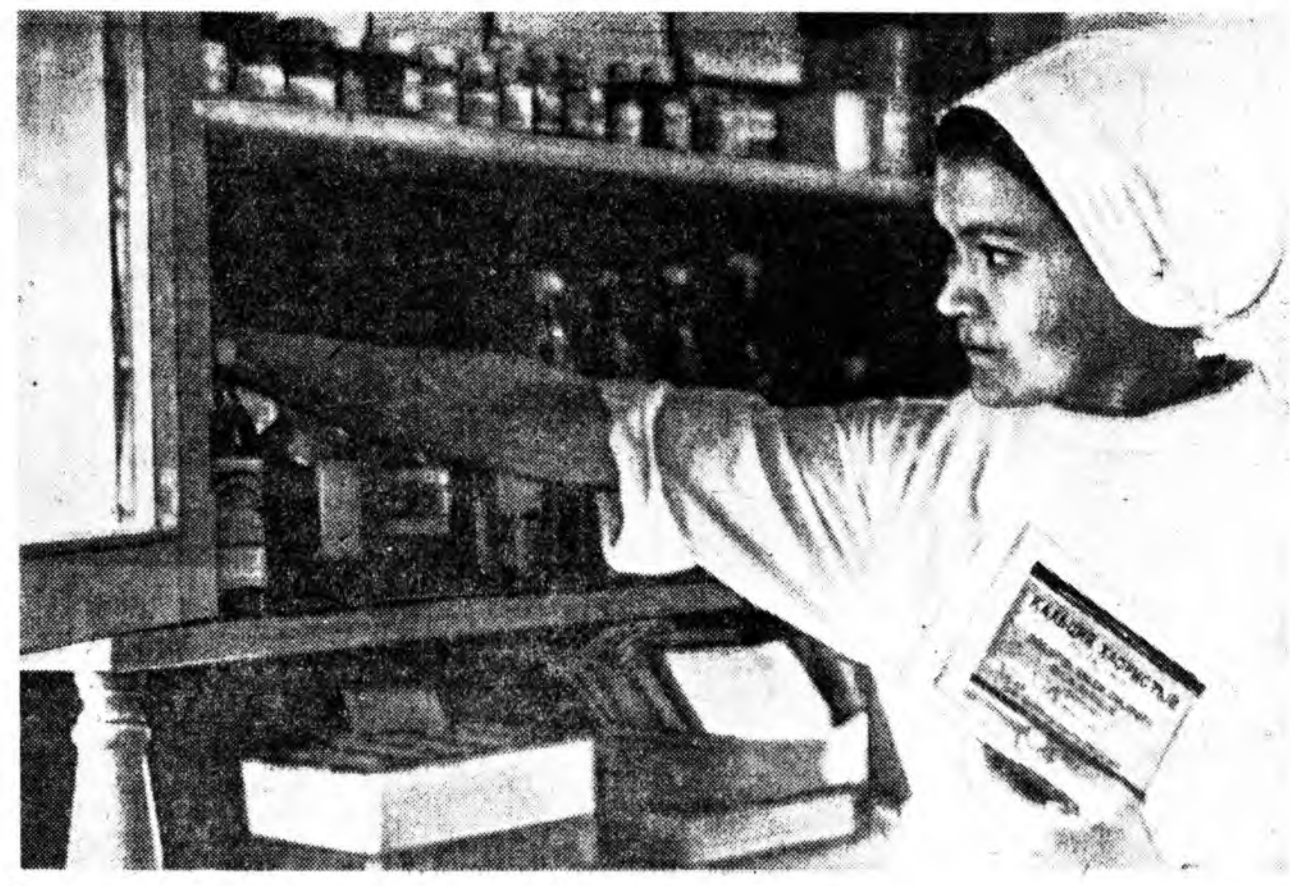

Танилсагты: «Путь Ленина» колхозой (Мухар-Шэбэр) хүндэтэй,нэрэтэй болоһон залуу медфельдшер Галина Васильевна Ульянова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

ДЕПУТАДАЙ ТАҺАЛГА СОО...

Үдын урда бэеын Комушка станциин байшанай улаан булан соо ороходоо, гэнтын ушараар үнинэй танил Андрей Михайлович Нехорошкевтой уулзашабаб... Энэ үбгэжөөлтэй үшөө дайнай үедэ Улаан-Үдын түмэр замай вокзал соо анха танилсаһан байгаа бшууб. Елэн хара тоһон хүбсаһатай, гартаа бишыхан түмэр хайрсаг бариһан — иимэ хүн һайн һайхан һургаал намда хэлэһэн, юрөөл үгэеэ хайрлаһан байгаа юм. Тэрэнь юундэшьеб мүнөө хүрэтэр огто мартагдаагүй һэн. Тэрэнээ хэлэхэдэм, нүхэрни харин ото таһа мартажархиһан байба, һанабашьегүй. Зай, теэд яашаха һэм. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ үбгэжөөл нэгэ наһаараа түмэр замда хүдэлһэн, баһа зоной урда ябаһан хүн. Үбсүүн дээрэнь — Ажалай Улаан тугай орден.

— Жаран хоёр наһанай үндэртэ хүрэбэб. Пенсидэ гаранхайлби даа,— гэжэ хөөрэбэ.

— Андрей Михайлович, талаар ошохоёо поезд хүлеэнэ гүт?

— Үгы бэд даа. Улаан булан соо поезд хүлеэхэ гэжэ яахабиб... Эндэмнай Октябрьска райсоведэй һунгуулиин 27-дохи участок юм. Ээлжээндээ дежурлажа байнаб даа. Үбгэн намайетнай олонһоо оложо, депутат болгожо һунгаа юм шуу,—гэбэ. Тиихэдэнь бүришье һонирхобоб.

— Элүүр аад лэ, утынгаа амаралтада гараад гээд гэрэй солсон боложо гэзгэдэхэ гээшэ балайшье аятай бэшэ. Депутат болоһон хүн аад, амараа хараад, миин ябаха гээшэ бүришье найргүй хаям даа, улад зоной найдажа һунгаа һэн хойно шадалаараа болонгүй яахабиб,— гэбэ. Тиигэбэшье зарим депутадуудаи хэды мундуу залуу дундаа ябабашье, һунгагшадай захяа найдабари мартадаг, саг соонь дүүргэдэггүй байһан тухай ехэ дураа гутангяар хөөрэнэ.

— Үнгэрхэдөө зариман дежурлахаяа мартажархина. Минии урда тээ депутат Б. гэдэг дежурлаха аад, суглаанда һаатааб гээд ерээгүй. Яажа игэжэ болохо юм,— гэбэ. Тиигээд эндэ депутадтай һунгагшадай уулзажа оруулһан дурадхал, һанамжанууд райгүйсэдкомой үзэмжэдэ табигдабашье, түргэн болзор соо дүүргэлтэ болодоггүй гэжэ мэдүүлбэ.

— Энээнэй шалтагаанаар өөһэдөө ехэ ябадал хэнэбди. Жэшээнь даа, Шэнэ Комушка тосхондо телефон-автомат бии болгохо тухай һанамжа оромсоорнь райгүйсэдкомдо дуулгаа һэмди. Хоёр һара тухай хүлеэгээд, ямаршье үрэ гараагүй байхадань, өөрөө хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудаар хэдэн үдэр соо ябажа, арайхан гэжэ бүтээгээ һэмби,— гэбэ. Тиигээд тэрэмни сахюур сагаан пулаад гаргаад лэ, амаа аршасагаана. Нариихан шарайтай. Туранхай хүнгэн бэетэй. Буурал сагаан һахалаа табиха гээ юм гү даа, шурбышэтэр ургуулһан. Али хюһажа урдеэгүй юм гү? Шэнэхэн хара телогрейкэтэй. Энеэбхилхэдээ арадай агуу уран зурааша И. Е. Репиндэл тон адли оолошохо юм.

— Зонойнгоо найдабари харюулхал ёһотойбди,—гээд дабтажа, үнеэхи пулаадаа дахин хармаан сооһоо гаргана. Юрэдөө хэды үндэр наһатай байбашье, сэдьхэлэйнгээ халуугаар энэ хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаха, нилээд ехэ юумэ хэжэ, туһалжа байһаниинь улам тодоржо үгэнэ. Нэгэ наһаараа поезднуудта харгыень заһажа, сэбэрлэлсэжэ үгөө. Тэрээндээл тон адляар үлөөшэ наһан соогоо зонойнгоо зол жаргалай түлөө оролдохо байһандань лаб этигэмээр.

Тиин һуутарнай хүн гэнтэ үүдэ тоншожо, наһажаал хоёр эхэнэрнүүд дарья табилдан һубарилдаһаар орожо ерэнэ.

— Юун болооб?

— Үгы, Андрей Михайлович, энэ Комушкадамнай автобусой ябалга хэзээ гуримшуулагдаха юм? Эдэшни инфекционно больница хүрөөд лэ һөөргөө тэхэришэнэ. Тэрэ магазин хүрэтэр хахад модо саашаа яажа ядаһа гээшэ гү? Энэ хүл эрмэдэг маанадуул город ошохо ерэхэдээ, тулихын ехээр тулинабди. Баһа ондоошье хүнүүд харгыда үлүү ехэ сагаа хаяна бэшэ гү? Юрэдөө хэлэхэ газартань хэлэжэ, туһалжа үгыт.

Эдэнэр ехэл этигэл найдабаритайгаар нүхэр Нехорошкевые шаранашалаад абана, юу хэлэхыень тэсэмгэйгээр хүлеэшоод һууна. Ямар номерой автобусуудай хэзээ, хэды дахин ябадаг тухай асуудал табижа, депутат айхабтар анхаралтайгаар бэшэжэ абана.

— Танай гүйлта орхигдохогүй. Райгүйсэдкомдо дуулгахабди. Өөһэдөөшье ябадал хэхэ, бүтээжэ үзэхэбди,— гээд харюусана.

— Сохом гү?

— Сохом даа...

Удаань баһа нэгэ үбсүү хүшама һахалтай үбгэжөөл һалирһаар ороно. Хажуудаа бишыхан үхибүү хүтэлэнхэй.

— Андрей Михайлович, ши нэгэ наһаараа үйлэдбэри дээрэ хүдэлһэн хүншни. Ажабайдал тон һайн мэдэнэш. Гэрэлгүй замаар поезд ябадаг һэн гү? Үгыл ха даа. Вот энэ гэрэлгүй үйлсөөр һуниндөө ябаад үзэлши даа, ямар байлтайб. Хоёрдохи ээлжээнһээ ашанар һургуулиһаа ерэхэ. Магазин гү, али библиотекэ ошохош. Юрэдөө али оло дахин ябаха ушар гаражал байха. Гэрэлгүй байхадаа ехэ түлгүү, зүдэрүү. Мүнөөш үдэр богони боложо байна. Хэзээ манай үйлсэдэ гэрэл бии болохо юм? Хүлеэжэ ядажа сүхэрхэдөө депутат хүн хадашни шамдаа сэхэ ерэбэлби,— гээд тэрэ үбгэжөөл бабаршабал даа. Тиихэдэнь Андрей Михайлович хэдэн үгэ гүбэд гэжэ, хэлэһэн бүгэдыень блокнот дээрээ, тусхай журналда бэшэжэ абана.

Теэд энэ гомдол мэдүүлгэнүүд гансал дэбтэр, журнал соо бэшэгдээд орхигдошохын тула бэшэ, харин бодото дүүргэлтэ болгогдохын тула дансада абтана хаям даа.

— Игэжэл ажалаа хэдэг зомди. Ехэхэн лэ ажал гараба гээшэ. Энэниинь маанад лэ дүүргэхэ уялгатайбди. Ганса райгүйсэдком хаана хүшэ хүрэхэб даа,— гээд нүхэр Нехорошкев хөөрөө һэн.—Үдэшэ болотор үшөөл олон һанамжа, дурадхалнууд ороһо байха. Эдэниинь дүүргээгүй һаа эшхэбтэр лэ. Теэд дүүргэхэгүй аад лэ юунэйхиие гэжэ депутат нэрэ зүүгээд ябахабибди. Нэрын түлөө, гоёын түлөө гү? Үгы даа. Ажаллахын, алба хэхын түлөө. Энэ гүйлтануудыень дүүргээгүй һаашни, игэжэ маанадта хүн зон хандахагүй һэн. Бултааран лэ — һунгагшад, һунгамалнуудшье оролдохо ёһотойбди,— гэжэ депутат хөөрэгөө үргэлжэлүүлнэ.

Депутат бүхэн энэ үбгэжөөл мэтэ оролдосотойгоор хүдэлдэг һаа, ямар ехэ юумэн бүтээгдэжэ байха һааб.

Баһал хүнүүд ерээд лэ ороно. Һургуули, худалдаа наймаанай, гэр бүлэ доторойшье асуудалнууд гаража ерэнэ. Үбгэн Андрей Михайлович айхабтар сүлөө тухаяа баража, орожо ерэһэн лэ хүн бүхэнтэй үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөө хэнэ.

Тиихэдэнь эрмэлзэл ехэтэ, буурашагүй зориг энэл гээшэ хаям гээд ойлгоо һэмби, үнеэхи дайнай үедэ уулзаһан Андрей Михайловични шурэб түлхюурнүүдээр дүүрэһэн түмэр хайрсаг бэшэ, харин ажабайдалай ашата һайхан һургаалаар дүүрэһэн ном судар бараад, хамаг хүнүүдээ шэнэ һайхан юумэ тээшэ уряалжа байһан мэтээр үзэгдөө һэн. Һай хэһэнээ энэ хүнэй өөрөө мартажархиһан байжа магадшье һаань, зон нүхэдынь—һунгагшадынь бүри һаяаршье мартахагүйл. Зонойнгоо аша туһада оролдожо, өөр тухайдаа һайн һайхан дурасхаал үлөөдэгэй нэгэн энэл бэшэ гү?

Р. ЦЫБИКОВ.

★

...Улаан-Үдын радио... Эндэ гурбан жэ... ... саада тээ коммунис ажалай хүндэтэ ... нэргэдэ хүртэһэн бригада ажалладаг. Тус бригадада табан ...тро-механигууд ...аллана. Тэдэнэр ... коллектив соогоо хүн... ...эй болоһон намтар... Зураг дээрэ: электро-механик, ВЛКСМ-...й гэшүүн Ольга Васильева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

★ ★

ЗУРАГЛАЛ

ЗУНДЫМА

...ун бүхэн наһан соогоо нэгэл дуршэл ... хүсэлтэй, тэрээнһээ уламжа... ...абал ашата һайн юумэ бүтээ... ...оролдодог, бүтээдэгшье. Хүнэй ... түүхэ гээшэмнай өөрэйн ...уудтай, бүридхэлэй хуудаһа... ...ай бшуу.

Тэрэ мүнөө табяад гаран наһа... Тиигэбэшье хорёод наһандаа ...шан ябаһандаал адляар үглөө... ...зургаандашье, үдэшын найман... ...ажал тээшээ шамдадаг.

...дэгэрээр хүхэрэн тооһорһон ...й үдэшын тэнгэри дорохи ба... ...хойто хадын мүнсэгэр малаан ...оройн нэгэн ехэл дүтэхэнэ шэн...бойжо харагдана. Үбэлэй на... ...гэн сагаан утаһаяа хүми ху... ...бagaхан тосхонһоо улам хо... Наранай ороһон зүгтэхи ха...шье, орьё торьё сагаан шу...шье барай барайһаар ду... ...ал ганэ.

...ал энэ үедэ тосхоной нэгэ ха... ...соо хуард-хуард, шууг, шууг, ...һэн абяан соностобо. Тэн... ...сионер Зундыма Сандитовна ...иева Анаагай совхозой мал суг... ...баазын табин дүрбэн гахайнуудые эдеэлүүлжэ байна. Гахай бүриингөө зан абариншье мэдэдэг болонхойл ха, дуратэй бэрхээр эдеэ хоолынь үгэнэ. Гахайнуудайнгаа бэенүүдые арилгахадань, тэдэнь таашаан хэбтэшэнэ, бултадаа мүнсэгэр тарганууд.

— Ёһоорхон сэбэр тахайнууд байна,—гээд түрүүшээр һонирхобоб.

— Тиимэ даа, тарган сэбэр гахайнуудые гуранда тушааха гэжэ оролдодог хүм,—гээд тэрэ гараараа тойруулан заагаадхиба.

Хашаан соонь сэбэр, нэмэри газартань жэгдэхэнээр дэбдиһэн һолоомо, хуурай хохир харагдана. Ехэ амһарта соо үшөө бүлеэхэн зандаа гахайн эдеэн уурлтана, гүнзэгы ута тэбшэнүүдынь сэбэрээр арилгагданхай. Зундыма хүгшэн ута эшэтэй хамуураар монсогоршье юумэ үлөөнгүй хамана.

— Һөөлшье тарган гахайнуудые эндэ асардаггүй юм. Тиигэбэшье, ойр зуурханшье һаань, һайнаар эдеэлүүлээд, бэенүүдынь үргэлжэ арилгаад, зөөлэхэн дулаан газарта байлгажа, үшөө эрһанайнь хагуудые маажажа сэбэрлэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэл түргэнөөр һэргүүн сэбэрнүүд, тарганууд болодог юм,—гэбэ.

Наһан соогоо һаалишан, малшан ябаһан энэ эхэнэртэ гахай харалгань шэнэшье ажал байжа болоо. Тиигэбэшье багахан наһанһаа эрмэлзэл хүсэлтэй хүндэ ажабайдал үргэлжэ аша үрэтэй байдаг гээшэ ха. Зундыма Бадариевагай бүхы наһаниинь мал ажалда зорюулагданхай. Тиимэл хүнэй намтар хүндэлэгдэн, урма баяртайгаар дурдагдаха ёһотой бэшэ гү?

Таби гараһан эхэнэр хүндэ үглөөгүүр эртэ ажалда гараха гээшэ һөөлшье хүнгэн бэшэ даа. Зундыма хүгшэн табан часта бодоод пеэшэнэйнгээ амһарта һуун, халуухан сайгаа һоросогооно. Ошодой пишаганан һүрэхые, шара улаан дулэнэй соробхилон носохые Зундыма хүгшэн адаглан шэртэнэ... Багахан наһанһаа үнеэнэй хүхэ шөбторжо мохиишоһон хургануудаа харахадань, үнгэрһэн жэлнүүдынь, хэһэн ажалынь һанагдажашье болоо ёһотой.

...Дайнай хэсүү үеын нэгэ һуни. Дүрбэн үнеэдээ түрүүлээд Зундыма гартаа орожо бүлеэн сайгаа һоросогоон, пеэшэндээ няадаал ойро зурахана һууба. Зосооһоонь дулаасажа, бэень һуларан, дуурэжа эхилбэ. Зүүдэнһэнь һонин үзэгдэлнүүд... Һолоомо хүшалтатай далань олон сонхотой ууҗам һаруул болошоно. Трактораар үбһэ шэрэнэ. Ямаршьеб ялагар машинаар үнеэдээ һаажа байтараа баярлан энеэжэрхинэ ха, тиихэдэнь аягатай сайнь гарһаань мултаран унажа, Зундыма залд гэн һэришэнэ.

...Зундымада дахин һуухашье, унтахашье сүлөө болобогүй. Үбһөө өөрөө асарха, үнеэдээ адуулха, һааха, шабааһынь арилгаха, хохирынь дэбдихэ хэрэгтэй. Зундыма бушуу газаашаа гаража, шаргада хоёр сар оруулаад, үүрэй жабарай тооһороон соогуур саха хахинуулан ябажархиба. Элэ бүгэдын түлөө һаалишан харюуса, бултынь хэжэ урди! Зундымагай унтаха, амархашье сагынь үсөөн, һаалиша уялгань үргэлжэ нормоһоо үлүү болобо. Зундыма Бадариева хүдөө ажахын выставкада хабаадалсахаяа Москва ошожо, одоол тэндэ зүүдэндээ хараһанаа нюдөөрөө хараа һэн...

34 жэл соо мал ажал дээрэ тэрэ хүдэлнэ. Тиин энэ үнинэй һаалишан һайн хүнгэн байдал шэлээгүй, нэгэл газарта эгээ харюусалгатай, хүшэр ажалынь даажа абаа. Энэ саг соо Зундыма Сандитовнагай һургаһан хэды олон һурагшад ферма, колхоз, совхоз дээрэ түрүү суутай һаалишад болонхой гээшэб!

...Тэрэ пенсидэ гаража, бэеншье хүндэшэг болонхой. Тиигэбэшье мүнөө зүн совхозойнгоо үбһэ хуряалгые амжалтатайгаар дүүргэлсэбэ. Залуушуулһаа үлэхэгүй, тэдэнтэй мурысахэ, заримандань дуршэл шадабаряа заажа үгэхэ гэжэ тэрэ үргэлжэ оролдоо. Бухал табилга дээрэ тэрэ хүгшэниие хүсэхэ хүн үсөөн. «Ажалша хүгшөөмнай үргэлжэ нормоёо дүүргэнэ»,—гээд үбһэшэдшье үсөөн бэшэ магтаа. «Хүгшөөдөөл найданаб!».— гээд бригадиршье омогорхоһон байха. Мүнөө энэньшье Зундыма Бадариевагай үшөөл буураагүй ажалай амжалта бшуу.

Эгээ мүнөө тэрэнэй гэртэ ороо хададтнай, урилаатажа эхилһэн нюуртай, үбһэ ногоондо шударуулжа дааритаашаһан гартай хүгшэн алталмат олон грамотануудые ехэл болгоомжотойхоноор ираха байха. Тэдэнь: СССР-эй хүдөө ажахын наркомадһаа, колхозһоо, заготскодһоо, аймагай али болохо зургаануудһаа, мяха-консервын комбинадһаа, совхозһоо... Ажалайнь зүнгүүд—үнеэн бүриһөө 790, 900, 1060, 1220 килограмм һү һааһан, саашань ирахадань, түрүү һаалишан, ударник малшан гэжэ бэшэгдэһэн грамотанууд олон. Эдэ хүндэлэлэй грамотанууд 53-тай хүгшэнэй бүхы наһанайнь ажалай амжалтануудые гэршэлнэ.

Мүнөө намарай үглөөгүүр үшөө зургаан час болоодүй байба. Зундыма хүгшэн түргэн хүбсалаад, баһал ажал тээшээ шамдуу алхална. Тэндэнь гахайнууд эзээе хүлеэнэ. Эдеэ хоолынь шанажа бэлдэхэ хэрэгтэй. Зундыма хүгшэн яарана.

— Үшөөл удаан ажаллахаб,—гээд тэрэ хөөрэнэ.

Гэгээн үдэр эхилжэ, тооһогүй тунгалаг хүхэ тэнгэри дорохи зүүн үндэрэй мүнсэгэр малаан хоёр оройн нэгэниинь юунтэйшье жэшэшэгүй ажамидаралаар жарган төбөйно. Тэрэ ямаршье үнгэнүүдһээ хурса, галта утаһаар өөдөө дамжан сасаржа, үндэрэйшье орой бэшэ, үглөөнэй улаан шаргал наран боложо мандан бадарна.

Нима ЦЫНГУЕВ,
Хорин аймаг.

СОВЕТ ОБЩЕСТВЫН ХУУЛИ ЁҺОН ИИМЭ

Элдэб ушараар ажал хэжэ шадахаяа болиһон эрхэтэдтэ гүрэн ямар тэдхэмжэ хүргэдэг гээшэб? АПН-эй корреспондентын энэ асуудалда РСФСР-эй социальна тэдхэмжын министрэй нэгэдэхи орлогшо Георгий Дроздов иигэжэ харюусана.

...ВАЛИДУУД ТУШАА ГҮРЭНЭЙ АНХАРАЛ

...гүрэнүүдһээ манайда ерэ... ...социологууд, профсоюзна ажал... ...шад Совет гүрэнэй социаль... ...тэдхэмжын асуудалнуудаар ехэл ...дог гээшэ. Тэдэнэй нэгэн ...«Ядарал зоболондо ороһон ... бадараар гү, али ондоогоор ... хангаха ямар арга СССР-тэ бии ...» гэжэ нэгэтэ намһаа асуу... байна. Би «үгы» гэжэ сэхэ хэ..., һүүлдэнь «бадар» гэһэн ...совет хүнүүдэй дунда хэрэглэгдэ... болиһон гэжэ нэмээ бэлэйб ..., инвалид болоһон хүнүү... ...гүрэмнай бэе дээрээ даажа абан... Энэ жэлдэ гүрэнэй социальна ...жэ ба, ажалшадай бусад хан... ...12,7 миллиард түхэриг һо... ...нхой. Тиихэдэ 1965 ондо ...4 миллиард түхэриг хүрэтэр дээ... 1958 онойхиһоо 1,5 дахин ... байна.

...үшөө 26 миллион совет эрхэтэд ...ой пенси абана. 1965 онһоо ... абадаг хүнүүдэй тоо бүри оло..., колхозникуудые пенсеэр ...аха тухай СССР-эй Верховно ...эй июль һарада болоһон сес... ...баталан абаһан шэнэ хуули ...дөө ороходо юм.

...социальна тэдхэмжэ тухай совет ...иин параграф бүхэн ажалша ... бүхэнэй байдал һуудал ба бэеын ... тухай халуун анхаралаар ...һэй гээшэ.

ЯМАР НЭГЭ УШАРААР ХҮН АЖАЛЛАЖА ШАДАХАЯА БОЛИГ ДАА...

Ажал хэжэ байдаг хүн ямар нэгэ ушараар үйлэдбэри дээрээ гэнэ усалда орожо гү, али ондоо үбшэнгэй шалтагаанаар хүдэлмэри хэжэ шадахаяа бөлёо һаа, хүдэлмэриин стажые анхаралда абангүйгөөр, гүрэнһөө пенси абадаг болохо эрхэтэй. Энэ ушарта үйлэдбэриин онсо илгаатай хабаагүй үбшэндэ нэрбэгдэжэ, инвалид бөлеһон хүн пенси абаха. Тэрэнэй тула эрэшүүл хүдэлмэриин хоёр жэлэй, эхэнэрнүүд нэгэ жэлһээ бага бэшэ стажтай байха ёһотой.

Ямар нэгэн гэнэ усалаар гү, али үбшэнэй шалтагаанаар оройдоошье хүдэлмэри хэжэ шадахаяа болиһон хүнүүд түрүүн ажаллажа байхадаа абадаг салингайнгаа зэргэ шахуу пенси бүхы наһан соогоо абадаг байна. Хэрбээ предприятиин тэмээр ажаллажа шадахаяа болиһон хүнүүдэй абадаг пенси дээрэ тэрэ предприятинь нэмэлтэ түлбэри үгэжэ, хүдэлмэрилжэ байхадаа абадаг салингайнь хэмжээе хүсэлдүүлдэг гээшэ.

Гүрэнэй врачебно-экспертнэ комисси тусхай мэргэжэлэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ба профсоюзай түлөөлэгшэдһөө бүридэдэг. Тус комисси бэе муутай болоһон хүнүүдые шалган хаража, хаба шадалайнь зэргээр хүнгэн хүдэлмэридэ оруулха, һуниин халаанай ажалһаа сүлөөлхэһөө эхилээд, пенсидэ гаргаха хүрэтэрнь шиидхэбэри гаргадаг юм. Гүрэнэй врачебно-экспертнэ комиссиин шиидхэбэриие предприяти, эмхи зургаан ба организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд дүүргэхэ уялгатай, гадна профсоюзуудай нютагай комитедүүд тус комиссиин шиидхэбэриин дүүргэлтые саг үргэлжэ шалгажа байха уялгатай.

Гитлеровскэ фашистнуудһаа гүрэн түрээ хамгаалһан инвалидуудта манай орон ехэ анхарал хандуулна. Тэдэндэ дайнай урда тээ абажа байһан салингайнь 65-һаа 100 процент хүрэтэр пенси түлэгдэнэ. Солдадай дээдэ шагнал—«Алдар соло» орденой гурбан шатадань хүртэһэн инвалид-сэрэгшэдтэ пенсиинь 50 процент нэмэжэ түлэгдэнэ.

САНАТОРИНУУД—ТҮЛӨӨҺЭГҮЙЛ

Инвалидууд тушаа гүрэнэй анхарал оролдолго гансал пенси түлэлгөөр хизаарлагданагүй. Манай инвалидууд пенсиһээ гадна, гүрэнэй бусад тэдхэмжэдэ хүртэдэг байна. Нэн түрүүн тэдэндэ гэр байра үгтэдэг. Гүрэнэй мүнгөөр курортнуудта амарна, үхибүүдынь ясли болон саадуудта хүмүүжүүлэгдэнэ. Гансахан энэ жэлдэ түлөөһэгүй, мүн хүнгэлэлтэтэй путёвкоор 110 мянган инвалидууд санатори болон курортнуудта амарһан байна. Тэдэнэй харгынь гаргашые хоёр тээшэнь социальна тэдхэмжын таһагууд түлэнэ.

Инвалидууд түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжада хүртэхэһөө гадна, мал хүдэлдэжэ абахын тула бусаалгагүй урьһаламжа гүрэнһөө абана, тусхай дунда, мүн дээдэ һургуулинуудта конкурсгүйгөөр ородог байна.

ИНВАЛИДУУД АЖАЛ ХЭХЭ АРГАТАЙ

Манай гүрэнэй социальна тэдхэмжын гуримай үшөө нэгэ һайн тала тушаа хэдэн үгэ хэлэлтэй. Эмшэлгэндэ ябаһанайнтаа удаа зарим инвалидууд ажал хэхэ аргатай болодог гээшэ. Тиимэһээ оронойнай олохон районуудта инвалидуудай хүдэлдэг тусхай предприятинууд байгуулагданхай. Тиимэ предприятинуудта ажаллажа байһан инвалидуудта протез, ажал хэхэ бусад хэрэгсэл түлөөһэгүйгөөр үгтэдэг байна.

Инвалидуудые ажалда оруулха ба тэдэнэй культурна ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ ниитын организацинууд ехээр туһалдаг. Жэшээнь, һохоршуулай Бүхэроссин бүлгэм һуралсал-үйлэдбэриин 270 предприяти, тон олон клуб болон библиотекэтэй юм. Предприятинуудайнь дэргэдэхи интернадуудта байдаг хэдэн зуун эрэшүүл болон эхэнэрнүүд тусхай мэргэжэл олохоһоо байха, дунда болон дээдэ һургуулинуудта һуралсадаг байна.

Инвалид хүн манай гүрэндэ обществын адли эрхэтэй гэшүүн байһан тула өөрынгөө шадаха ямаршье ажал хэхэ эрхэтэй. Ленинскэ шангай лауреат, физико-математическа эрдэмэй доктор, академик Л. Понтрягин, геолого-минералогическа эрдэмэй доктор В. Тихомиров, России Федерациин искусствын габьяатай ажал ябуулагша, мэдээжэ композитор Н. Поликарпов гэгшэдэй алдар солые хэн мэдэхэгүйб. Гэбэшье эдэ эрдэмтэдые һохор, инвалид хүнүүд юм гэжэ олохон хүн мэдэхэгүй байха.

СССР-тэ инвалидуудай ямар ажаһуудалтай байдагые Кулагинтанай бүлын байра байдал дээрэһээ элеэр хаража болоно. Энэ бүлэ Москвада һаяхан баригдаһан шэнэ гэрнүүдэй нэгэндэ ажаһуудаг. Виктор Кулагин Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда нюдэгүй болоһон хүн аад, һохоршуулай бүлгэмэй предприятида ябажа, слесариин мэргэжэлтэй болонхой. Вера гэжэ һамганиинь баһа һохор аад, электромонтажнигай мэргэжэлтэй болоод хүдэлмэрилжэ байна. Игэжэ Кулагинтанай бүлэ һарадаа 130—135 түхэриг салин абана. Тэрээн дээрэнь үшөө 104 түхэриг пенси гүрэнһөө түлэгдэнэ. Кулагинтанай гурбатайхан бэеэган хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэнэ. Тэрэнэйнгээ түлөө түрэлхидынь һарадаа 12 түхэриг 50 мүнгэ саадта түлэнэ, үшөө 17 түхэригыень гүрэн бэедээ даажа абанхай. Хоёр таһалгатай байрынгаа түлөө энэ бүлэ 10 түхэриг 88 мүнгэ түлэнэ. Тэрэнь һарадаа олодог олзо доходойнь таба хүрэхэгүй процент болоно бшуу.

Инвалидуудай һуража өөһэдөө мэргэжэл абадаг һургуули, училищи, техническэ һуралсалай курсанууд тухай хэлээгүй һаа, манай орондохи социальна тэдхэмжын гуримда хүсэд дүүрэн сэгнэлтэ үгтэхэгүй шэнги болоно. Тэдэнэй бүхы һуралсал ямаршье түлөөһэгүйгөөр үнгэргэгдэдэг. Инвалидуудай һургуули дүүргэгшэд радиотехнигай, нормировщигой, бухгалтерай, агрономой, зоотехнигай, хүбсаһа оёхо мастерай ба бусад олон мэргэжэлтэй болодог гээшэ.

Хоёрһоо дүрбэн жэл хүрэтэр һураха зуураа тэдэнэр гүйсэд гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ байна. Һүүлэй үедэ дайнай болон ажалай инвалидуудта гүрэн түлөөһэгүйгөөр «Запорожец» гэжэ хүнгэн автомашина үгэдэг болоо.

Инвалидуудай ажабайдалһаа абтаһан эдэ баримтанууд хадаа хүн тушаа анхарал манай обществын эгээл дээдэ хуули ёһоной бодото гэршэ мүн гэжэ харуулна.

(АПН).

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной октябрийн 16.

Мүнөөдэрэй Үдын урда бэе

СОЦИАЛИС байгуулалтын табан жэлнүүд болон мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа түсэбтэ долоон жэлэй туршада Улаан-Үдэ хотомнай танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Элhэ тооhоор дарагдаhан урдын нарихан гудамжанууд мүнөө үргэдхэгдөө, үбhэ ногоо, сэсэг набша, сэсэрлиг модоор, асфальтаар хушагдаа. Орбогорхон модон гэрнүүдэй орондо дүрбэ-табан дабхар гэрнүүдтэй бүхэли кварталнууд бодошоо. Хайшааш хара, үндэр кранууд, барилгын техникэ нэгэ түхэлэй проектээр баригдажа байhан гэрнүүдые үдэр бүри өөдэнь гаргана.

Шэнэ район, шэнэ гудамжанууд бии болоно. Манай городой нэгэ хубин «Заудa» гэжэ нэрлэгдэдэг үдын урда бэедэ электрын гэрэлгүй харанхы, бог шоройдо дарагдаhан долоо-найман гудамжатай, хэлтыгшэhэн гэрнүүдтэй тосхон бии байhан. Тэрэ тосхонhоо урагша добуун дээрэ гарахада, хэдэн километртэ hунаhан сhотойл Сибириин тайга нэмжыжэ байгаа hэн. Он жэлэй үнгэрхэ тума Октябрьска районой баруун хажуудахи хуушан «Заудa» шэнэдхэгдэжэ эхилээ. Хооhон тала, ой байhан газарта асфальтаар хушагдаhан, таримал модоор ногооруулагдаhан, зайн галаар яларhан Бабушкинай, Терешковагай, Павловай, Пироговой нэрэмжэтэ, Фабричнэ, Бульварна гэжэ шэнэ гудамжануудтай шэнэ кварталнууд бии болошоол. 4—5 дабхар байрын гэрнүүд, хамтын байранууд, hургуули, хүүгэдэй эмхи зургаан, худалдаа наймаанай газар, албан газар гэхэ мэтэ энэ районие гоёоно.

ЛЕНИНГРАДАЙ түсэблэлгын институдаар зохёогдожо, республикын Министрнүүдэй Соведээр баталагдаhан Октябрьска районой түсэбэй ёhоор, баруун тээhээ Бабушкин гудамжаhаа зүүлжээ сэмбын фабрика, хойноhоо Подгорно гудамжаhаа Горькиин нэрэмжэтэ тосхон хүрэтэр 90—100 гектар талмай дээрэ 6-дахи, 7—11—8—9—10-дахи томохон кварталнуудhаа бүридэhэн байрын гэрнүүдые бариhан бүхэли микрорайон бии болгогдожо байха юм. Тэндэ hуурижаhан 20 мянган хүниие хангаха магазин, hургуули, хүүгэдэй саад, ясли болон клуб, кинотеатрнууд баригдана. Энэ ехэ барилгые тодорхойлон харуулхада, хэрбээ 1920 ондо манай городто 20 мянган хүн ажаhууhан юм. Тиихэдэ эдэ кварталнуудта 190 мянган квадратна метр байрын талмайтай 170 олон дабхар гэр бодхогдохо.

Эндэхи эгээн ехэ квартал—11-дэхи квартал болоно. Тэрэ квартал баруун тээhээ шэнэ Бульварна гудамжаhаа эхилээд, зүүн тээшээ трамвайн эрьесэ хүрэтэр, урда захаараа Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжаар хилэтэнэ. Энэ квартал 25 гектар талмай эзэлнэ. Мүнөө энэ талмай дээрэ байрын 4 дабхар 30 гэр, хүүгэдэй 4 эмхи зургаан, нэгэ hургуули, үншэн үхибүүдэй байшан баригданхай. Ажалшадай ажабайдалай эрилтэ хангаха комбинат баригдажа эхилээ. 960 hууритай hургуули, 280 hууритай хүүгэдэй саад-ясли, 4 дабхар байрын 17 гэр тэндэ баригдахаар хараалагдаа.

Хоёрдохи ехэ квартал—6-дахи квартал болоно. Тэндэ 800 hууритай hургуули, интернат hургуули, бани, 4—5 дабхар байрын 22 гэр баригдаа. Фабрично-заводской hуралсалай hургуулиин, 280 hууритай столовын байшангууд баригдана. 100 наймаалагшатай магазинай барилга эхилхэнь. 20—60 байратай гэрнүүд, хамта дээрээ 580 hууритай хүүгэдэй 3 эмхи зургаануудай байшан баригдахаар хараалагдаба. Энэ райондо республикымнай дээдэ hургуулинуудай нэгэн—соёлой институдай байшангай hуури табигдажа эхилээ.

Эдэ бүхы кварталнууд газар доогуур урадхуулагдаха уhанай сорго, канализациин соргоор хангагдаха юм. hаяар халуун уhа урадхуулха 5-дахи тепломагистралиин барилга дүүргэгдэхэнь.

КВАРТАЛНУУД бүхэн ооhэдын илгагдаhан участогта байхагүй. хамтаараа хэрэглэхэ хүсэдөөр болбосон түхэлтэй болгогдоhон, ургамалнуудые тариhан сэсэрлигүүдтэй байха. Тэндэнь үбгэд хүгшэдэй, хүүгэдэй амарха элдэб талмайнууд түхеэрэгдэхэ юм. Мүнөө үедэ барилга хэhэн газарнуудта болбосон түхэлтэй болгохо талаар бага зэргэ хүдэлмэри хэгдэжэ байбашье, дутуу дунда юумэн үшөөл олон. Микрорайоной барилгануудай дүүргэгдэмсээр, проектээр хараалагдаhан хүдэлмэри хэгдэжэ, тэдэ кварталнууд гоё hайхан түхэлтэй болгогдохо байна. Бусад кварталнуудынь талмай багахантайшье hаа, байрын, захиргаанай газарай, хамтын байрын болон культурна ажаhуудалай 4—5 дабхар байшангуудтай байха. Долоодохи кварталай түбтэ «Дружба» гэжэ сэсэрлиг бии болгогдохоор хараалагдана. Тэндэ Октябрьска районой ажалшадай орожо хараха 850 hууритай кинотеатрай барилга hаяар эхилхэ юм.

Микрорайон хадаа 45 метр хүрэтэр үргэнтэй таримал модоор бүрхөөгдэhэн Бабушкинай, Терешковагай нэрэмжэтэ, Бульварна—эдэ гурбан болбосон түхэлтэй магистральна гудамжануудтай байха. Тэдэ гудамжануудые болбосон түхэлтэй болголго 1965 онhоо эхилхэ байна.

Эдэ гурбан магистраль хоёр талаараа сэсэг тариhан, 4—5 метр үргэнтэй тротуартай байха юм.

Эндэ хэлэгдэhэн баримта хадаа Октябрьска районой холын хараага түсэблэлгын бишыхан хуби болоно. Шэнээр байгуулагдажа байhан районой хүсэдөөр ашаглалгада оруулагдаал байхада, дурсагдаhан микрорайон болбосон түхэлтэй, культурна hуурин болохо байна.

Д. МЕРКУЛОВ,
городой главна архитектор.

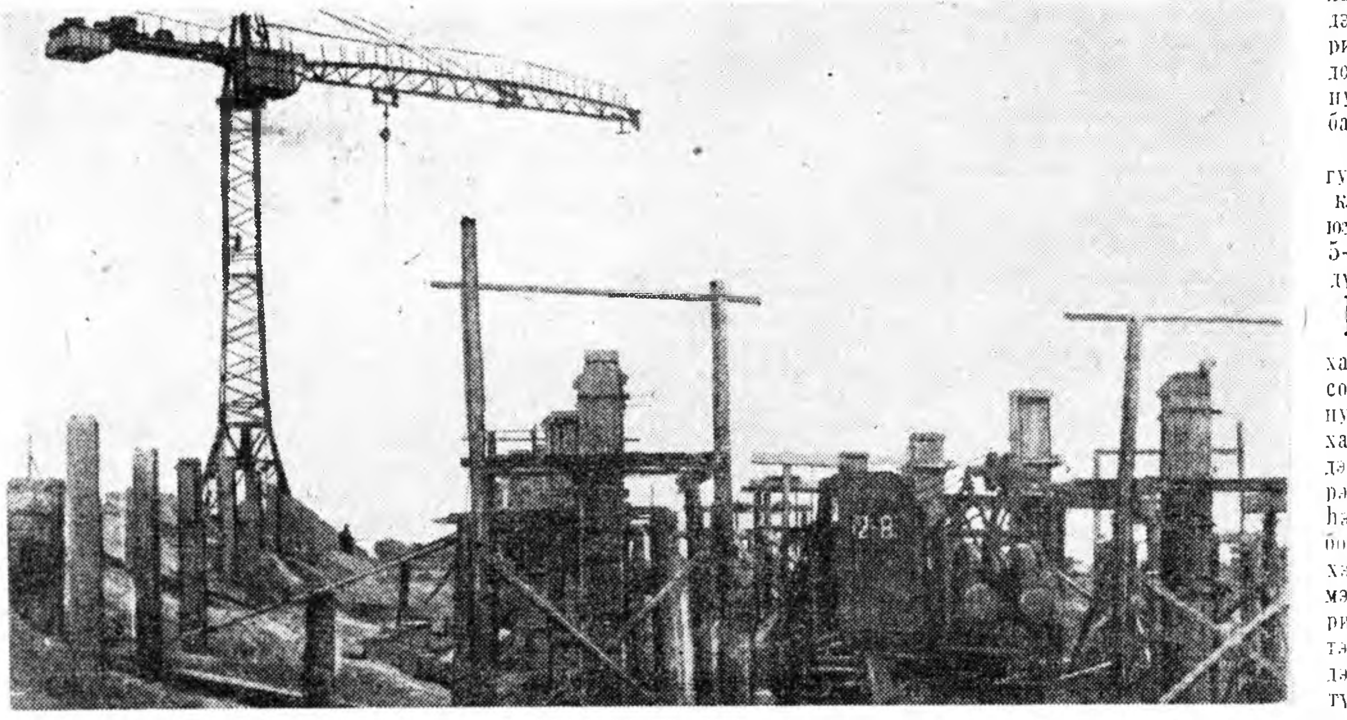

Микрорайоной баруун захада баригдаhан шэнэ гэрнүүд. Эдэ гэр фото-зурагта нэгэтэшье оруулагдаагүй. Дундахи табан дабхар гэрынь hаяхан ашаглалгада оруулагдажа, тэрээн соо 60 айл түбхинүүлэгдэе. Хоёр талынь таба, дүрбэн дабхар гэрнүүд ойрын үдэрнүүдтэ бэлэн болгогдохоор түхеэрэгдэжэ байна. Зүүн гар таладань харагдааша фабрично-заводской hуралсалай hургуулиин байшан.

Доодо талынь зураг дээрэ культурын институдай hуралсалай шэнэ байшангай hуури табигдажа байна. Энэ байшан бодхоогдоод байхадаа, дурсагдаhан районой шэмэг болохол.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ЭЛДЭБ hОНИН

206 мэргэжэлтэд

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдта заочноор hуралсажа ябаhан бүлэг студентнэр hаяхан намарай шалгалта үгэжэ, дипломуудаа абаба. Тэдэнэй дунда буряад, ород хэлэнэй 37, биологи, математика, физикын 50, түүхын 6 багшанар тус институт дүүргэжэ гараба.

Гүрэнэй шалгалта үгэhэн олохон студентнүүд «эрхим hайн» гэhэн сэгнэлтэ дээрэ шалгалтгаа үгэhэн байна. Жэшээнь, М. А. Жарков, В. А. Аитуев гэгшэд hуралсалдаа шалгарhан тэмдэгтэй диплом абаа.

Республикын hургуулинуудта багшалжа ябаад hуралсалаа үргэлжэлүүлhэн студентнэр олон. Доодо-Ангарай дунда hургуулиин математикын үнинэй багша И. И. Д[...]ский. Хиранай адагай наймаа[...]лэй hургуулиин физикын багша Брызгалина, Сэлэн-Дүүмын [...] hургуулиин түрэлхи хэлэнэй [...] Д. Р. Дашиев, Баргажанай Са[...] найман жэлэй hургуулиин [...]гиин багша А. С. Кузнецова [...] бусад дээдэ hургуули дүүргэhэ[...]лом абаад, hургуулинуудтаа [...]

Заочноор hуралсажа ябаhан хүн байгша оной июль hара[...]нэй институт дүүргэ hэн. [...] мүнөө—намарай шалгалта [...] 69 студент багшын диплом [...]

С. ТЫХЕЕВ,
багшанарай институ[...]
заочноор hуралсагша[...]
талые даа[...]

Эхэ эсэгэнэрынь туhална

Ивалга тосхондо 80 гаран үхибүүдэй байха саад баригдажа эхилэнхэй. Үхибүүдэй байха энэ гэр hэльбэн заhабарилагдаха дээрэhээ гар узүүрэй жэжэ хүдэлмэри ехэтэй байhан. Энээниие мэдэhэн нютагай ажалшад сүлөөтэй сагтаа эндэ ерэжэ, өөhэдынгөө туhаламжа үзүүлэлсэжэ байдаг. Д. Кокорин, В. Зоркальцев, Н. Громов болон бусад 2—3 үдэрөөр ябажа байгаад, саадай гэр түбхинүүлэлсэhэн байна. Энээнhээ гадна, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, саадай хүдэлмэрилэгшэд А. Н. Ковалева, эгэшэ дүүнэр Татьяна, Валентина Гомзяковатан, Г. Ф. Курбатова, Е. Г. Шункова гэгшэд тус гэрэй [...]мэридэнь хамhалсаhан байна.

Тэрэшэлэн тус тосхон шала[...] таабха хадагалха байра шулу[...] баригдажа эхилээ. Овощехра[...]ншии ашаглалгада үгтэхэдэ, 50[...]но хартаабха хадагалагдахаар [...]лагдана. Досоо таладаа хоёр т[...]гатайгаар баригдажа эхилэhэн [...] байрын нэгэниинь дүүрэжэ, [...] соонь гурбан зуугаад тонно [...] таабха хадагалагдаа. Энэ бари[...] тосхоной ажалшад мүн лэ [...]далсана.

М. ДАБАЕ[...]

СПОРТ

БАРНАУЛАЙХИД ЭРХИМЛЭЭ

России Федерациин зургаадахи зоной түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөнэй hүүлшын—түгэсхэлэй наадан дүүрэбэ. Хабарhаа хойшо түрүү hууриин түлөө шадамар бэрхээр наадажа эхилhэн үнгэрэгшэ жэлэй чемпион—Барнаулай «Темп» hүүлшынгээ уулзалга бүришье hайнаар түгэсхэhэн байна. Семипалатинскын «Цементниктэ» айлшалhан эдэнэр талмайнгаа эзэдые 1:6 тоотойгоор шүүжэ, хамта 45 очкотой болоо. Хоёрдохи hууриие Омскын «Иртыш» командынхид эзэлбэ. Эдэнэр Рубцовскын футболистнуудые 1:2 тоотойгоор шүүжэ, 44 очкотой болонхой. Тиигэжэ түрүүшын хоёр hуури эзэлhэн эдэнэр России Федерациин нүгөөдэ табан зонодо эрхимлэhэн командануудтай түрүү hуури булялдалсаха эрхэ олобо. Мүрысөөнэй таблицада эрхим hууринуудые эзэлжэ ябагшадаа хүсэхын хойноhоо үсэд нэтэрүүгээр наадажа ябаhан Томскын «То[...]» 43 очкотой болоод, гурбадахи [...]рида гараба. Эдэнэр Кемерово[...]дой «Химик» командада айлша[...]даа, талмайн эзэдые 0:1 то[...]гоор шүүhэн байна. Усть-Камен[...]скын «Восток» команда Крас[...]скын «Локомотивта» 0:1 тоото[...] шүүгдээшье hаа, 37 очкотой, д[...]дэхи hууридаа. Ангарскын «Ст[...]» Комсомольск-на-Амуре гор[...] «Авангард», Владивостогой «[...]» Хабаровскын команданууд тус[...]таа 36—36 очкотой болоод, [...]дахи hууринуудые хубаалдана. [...]баровскын футболистнууд Ангар[...] «Старт» командые 2:0, Владив[...]гой «Луч» Шэтын «Забайка[...]» бүлгэмэйхидые 3:0 тоотойгоор [...] hэн, Комсомольск-на-Амуре гор[...]хид Эрхүүгэй «Ангара» коман[...] наадахадаа, 1:1 тоотойгоор тэнс[...] байна. Красноярскын «Локомо[...]» 35 очкотой болоод, юhэдэхи [...] эзэлбэ. Улаан-Үдын («Армеец») [...]говещенскын «Амур» командада [...]шалхадаа, уулзалгаа 0:0 то[...]гоор дүүргэжэ, сүг хамтадаа 3[...]котой, арбадахи hуурида га[...] Манай хүршэнэр—Шэтын фут[...]стнууд 33 очкотой, арба нэгэ[...] hуури эзэлнэ. Рубцовскын «Тор[...]» 31 очкотой болоод, арбан хоё[...] hуурида гараа. Новосибирскын «[...]сельмаш», Благовещенскын «А[...]» команданууд тус тустаа 30-[...] очкотой болоод, удаадахи [...]ри эзэлнэ. Новосибирскын фут[...]стнууд Прокопьевскын команды[...] тоотойгоор шүүhэн байна. Арба[...]бадахида 29 очкотой болоhон [...]ровай «Химик» команда гараа. [...]бан зургаа, арбан долоодохи h[...]нуудта аб адлихан—27 очко[...]лоhон Прокопьевскын «Шах[...]» Семипалатинскын «Цементник» [...]мандануд гаранхай. Мүры[...] таблицын эгээл hүүлдэ 23 оч[...] Эрхүүгэй «Ангара» команда [...]дэнэ.

Хүршэнэрэй hонин

УСТЬ-ОРДАДА

АЛАИРАЙ АЛТАН ТАРЯАН

6 миллион 131 мянган пүүд таряа—эхэнхинь шэниисэ—гүрэндөө худалдажа, Алайрай управлениин таряашад абаhан уялтаяа октябриин 10-да дүүргэбэ. Иигэжэ округ соогоо түрүү hуури эзэлээ. Энэ хадаа хүдөө ажахые интенсификацилгын түрүүшын үрэ дүн гээшэ.

Энэ жэлэй баян ургасын үндэhэн: газарай хүрьhэндэ 178.400 тонно наг шэбхэ, 20 гаран мянган гектар газарта аммиачна уhа оруулагдаhанhаа болоо. Мүн аммиачна селитрэ, суперфосфат болон бусадые хэрэглээ.

Алайрай совхоз, «Страна Советов», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд ехэ таряа Эхэ ороондоо үгөө.

Ургаса хуряалгада управлениин ажахынуудай 600 гаран комбайнернууд хабаадалсаа. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Николай Чесноков 637 гектарай ургаса сабшаа, 400 гектар сэхэ хадажа сохёо. Иигэжэ баранииe илаа. Мянга шахуу гектарай ургаса хуряаhан комбайнернууд олон.

Алайрайхид 25 мянган гектар кукуруза хаhа сагтань хуряажа, силос дараhан байна. Ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэн хаагдаа. Механизаторнуудай отрядууд наг шэбхэ таряанайнгаа газар дээрэ зөөнэ, намарай паар хахална.

АЯАР АРБА НЭГЭ МЯНГА

Эхирэд-Булгадай үйлэдбэриин управлениин «Усть-Ордынский» совхоз гүрэндэ таряа худалдалгые булташhaa түрүүн дүүргэээ hэн. СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Осипова директортэй энэ совхоз 104 мянган центнер таряа тушааhан амжалтатай. Округойхид түсэбhөө гадуур 11 мянган центнер таряа худалдаад байна.

ҮХИБҮҮДТЭ БЭЛЭГ

Округой түб—Усть-Ордын үхибүүд модоо жэлэй hуралсалай эхиндэ гоё hайн бэлэгтэ хүртэбэ. Хиршиисээр баригдаhан гурбан дабхар hургуулиин байшан ашаглалгада үгтөө. Классууд, кабинедүүд, актова зал гэхэ мэтэ мүнөөнэй эрилтэнүүдые хангахаар бэлэдхэгдээ. Эндэ 1-дэхи классhаа 11-дэхи класс хүрэтэр hуралсана.

Округой бэшэшье аймагуудта шэнэ hургуулинууд нээгдээ. Балшарэй совхозой дэргэдэхи хуушан дунда hургуули ондоо hууринда нүүлгэгдэн, хиршиисээр бариhан шэнэ байшанда ороо. Мүн Боохон, Буреть тосхонууд найман жэлэй hургуулинуудтай болоо.

Оhойн голой айл тосхонууд Братска далайн эрьеэр hуурижаа. Тиигэжэ Орлогтын найман жэлэй hургуулиинхид шэнэ шэнэ классуудта оробо.

Үнгын голоор Зухэлэдэ, Ново-Ленинодо шэнэхэн найман жэлэй hургуулинууд баригдаа.

И. МУРУЕВА.

Дарижап хээтэй амаралтадаа

Хорёод гаран ондо Хари, Яруна, Хэжэнгын дэбисхэр дээрэ гансахан долоон жэлэй hургуулиин байха үедэ, тэндэ аяар заха «Шэнэhэнэй оёор» гэгдэдэг Яруунаhаа хэдэн хүбүүд, хоёр гурбан басагад hурагша бэлэй. Тэдэнэй нэгэн Дарижап Цыжиповна Жамьянова гэжэ бишыхан харахан басаган номдоо ехэл хэшээлтэй оролдодог, үзэдэг комсомолой эдэбхитэнэй нэгэн ябадаг hэн.

Дарижап Цыжиповна Хорин hургуулиhaa саашадаа hуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, институт дүүргээд, врач болоо hэн. Республика соогуураа хэдэн аймагта, Улаан-Удэ хотодоо магтаалтай хүдэлhэнэй hүүлээр, Москва аспирантурада мордоhон юм. Үнинэй медицинын эрдэмэй кандидат Жамьянова Дарижап Москва хотодо хүдэлжэ байдаг.

Энэ намар, хори гаран жэл болоод, Дарижап түрэл Яруунанютагаа айлшалжа ерэhэн юм. Амаралтынгаа үедэ ябабашье, гурбан зуугаад үбшэнтэниие үзэжэ, зүбшөөл заабари үгэжэ, тэдэнэртэ туhалаа. Тэдэнэй дунда хүндэ үбшэнтэн олон байгаа.

Дарижап Цыжиповна өөрынгөө 86 наhа хүрэhэн эхэеэ түрэhэн нютагтань айлшалуулжа, сарюун hайханаар үргэжэ ябадагынь, мүн нютагтаа ерээд, амаралтаяашье мартаад, арад зоноо аргалжа, туhалжа ябахыень харахада хэды hайн зохид байдаг гээшэб. Совет hургуулиин ашаар эрдэмтэй болоhон Дарижап Цыжиповна халуун зүрхэнэйнгөө hайн hайхан үлыгэр жэшээ, hургаал харуулжа ябадагынь hайшаагдана.

Ц. НОМТОЕВ.

ОЛИМПИИН НААДАНУУД ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

ТОКИО, октябриин 14. **(ТАСС-ай тусхай корр).** Мүнөөдэр олимпиадада эгээн «хүндэ» үдэрнүүдэй нэгэн байба—арба найман шэнэ чемпион «тодорон гараа». Мүн энэ үдэр ехэ hонирхолтой байба.

Велосипедээр урилдагшад түрүүшын hониниие дуулгаа. Токиогой түбhөө холо, Хатиоджи город шадарай дардам харгы дээрэ тэдэнэр 109,893 километртэ команда командаараа мүрысэhэн байгаа. Энэ зайе 2 час 26 минута 31,1 секундын турша соо дабажа гараhан голландиинхид бүлиhэн байна. Командада оролгшод Г. Карстенс, Ж. Питерс, Б. Зоет, О. Долман гэгшэд урда тээнь иимэ ехэ урилдаанда илалта түйладаггүй байгаа. Тиихэдэ эдэ спортсменүүд анха түрүүн сүг ябажа, мүрысөөндэ ерэhэн байна.

Дэлхэйн чемпионууд—италиинхид мүнгэн медальнуудые абаа. Гурбадахи болон дүрбэдэхи дүнгүүдые харуулhан Швециин болон Аргентинын командануудай амжалта мүн лэ hонирхолтой. Манай мэдээжэ болоhон Ю. Меликов, Г. Саидхужин, А. Олизаренко, А. Петров гэгшэд оройдоол табадахи hуури эзэлээ.

Финскэ 22 наhатай студент П. Невала 82 метр 66 сантиметртэ копье шэдэжэ, олимпиин чемпион болоо. Венгер Г. Кулчарай шэдэhэн копье 34 сантиметр нүгөөдынхиhөө дутэ унаhан байна. 80 метр 57 сантиметртэ копье шэдэhэн, Ригэдэ физкультура заадаг багша 25 наhатай Я. Лусис бронзо медаль абаа.

10 мянган метрэй урилдаан гэнтэ дүүрэшөө. Америкын 26 наhатай В. Миллс 28 минута 24,4 секунда соо энэ зайда түйжэ, олимпиин чемпион болоо. Энээн тухай Петр Болотников хэдэн хоногой урда тээ иигэжэ хэлээ hэн: «Энэ юу бирахаб даа». Харин мүнөөдэр Болотников өөрөө оройдоол 25-дахи hуури эзэлээ. Холын дистанцида урилдахадаа, Тунисhаа ерэhэн 25 наhатай М. Гаммуди мүнгэн медальда, дэлхэйн рекордсмен австралиец Р. Кларк бронзо медаль абаа. Совет спортсменүүдэй дундаhаа Л. Иванов 5-дахи hуури эзэлээ.

Англиин 25 наhатай тэрэй эзэн эхэнэр Мэри Рэнд 676 сантиметртэ утые харайжа, дэлхэйн болон олимпиин шэнэ рекорд түйлаад, олимпиин чемпион болоо. Полшын студентка 17 наhатай И. Киршенштейн 660 сантиметртэ утые харайжа, мүнгэн медаль абаа.

Дэлхэйн рекордсмен байhан Ленинградай спортсменка Т. Щелканова 612 сантиметртэ утые харайжа, оройдоол гурбадахи hуури эзэлээ.

Дундуургшаг бэетэй штангистнуудай мүрысөөндэ Чехословакиин спортсмен Ганс Здражила (водопроводчик мэргэжэлтэй) алтан медальда хүртөө. 445 килограмм штанг үргэжэ, дэлхэйн рекордые дабтаhан байна. Хабаровскда сэрэгэй алба хэтшэ 23 наhатай Виктор Куренцов урда тээнь энэ рекордые түйлаhан аад, мүнөө 440 килограмм үргэжэ, мүнгэн медальда хүртөө. Японой спортсмен М. Оути 437,5 килограмм үргэжэ, бронзо медальда хүртөө.

Зүгөөр манай командада мүнөөдэр спортивна зол хуби тудаа. Манай барилдаашад А. Медведь болон А. Иваницкиин хүндэлэлдэ зорюулагдажа, СССР-эй гимнын аялган хоёр дахин зэдэлээ. Иимэ мүрысөөнэй Римдэ болоходо, манай спортсменүүд нэгэшье алтан медаль абаагүй байгаа hаа, мүнөө хоёртой болоо!

27 наhатай А. Медведь 39 секундын турша соо Болгариин хүндэшэг бэетэй барилдаашан С. Шерифовые дала мүр дээрэнь унагаан хаяа. Хүндэ бэетэй Иваницкий Болгариин 118 килограмм шэгнүүртэй хүсэтэ барилдаашан Л. Диборой добтолгые түгэсхэлэй мүрысөөндэ сухарюулан сохижо шадаhан байна.

Манай үшөө гурбан барилдаашад: Г. Сагарадзе—мүнгэн, П. Хохашвили болон А. Ибрагимов—бронзо медальнуудые абаа. А. Алиев дүрбэдэхи hуури, З. Бериашвили—зургаадахи hуури эзэлээ.

Бусад шэгнүүрэй барилдаашадай дундаhаа Японой бүхэнүүд И. Иосида, И. Уэтакэ, О. Ватанабе, болгарнууд Е. Димов П. Гарджев, тэрэшэлэн турок И. Оган бүлижа гараhан байнад.

Тамаралгын талаар мүнөөдэр алтан медалиин түлөө гурбан янзын мүрысөөн болоо. Олимпиин шэнэ чемпионууд нэгэн доро дэлхэйн рекордсменүүд болоhон байна. 4x100 метрэй зайда аян соогоо тамаралгада 3 минута 33,2 секунда саг гаргашалhан США-гай команда илажа гараа. СССР-эй команда 6-дахи hуури эзэлhэн байна.

Олимпиин шэнэ чемпионка К. Фергюсон (США) 100 метртэ 1 минута 7,7 секундын турша соо нюрган дээрэ тамаржа, дэлхэйн рекорд тогтоогоо. Мүнгэн медаль абаhан француженка К. Карон 1 минута 7,9 секунда соо тамаржа, Европын рекорд тогтоогоо.

Трамплин дээрэhээ уhа руу hурэлгэдэ Америкын спортсмен К. Зигцбергер илаа. Манай спортсменүүд Б. Полулях, М. Сафонов зургаадахи, долоодохи hууринуудые эзэлбэ.

ХИЛЫН СААНАhАА

Англида парламентын hунгалта болохонь

ЛОНДОН, октябриин 14. ТАСС-ай корр. А. Меликян иигэжэ дамжуулна:

Октябриин 15-да Англида парламентын hунгалта болохонь. Ойрын табан жэлэй турша соо хэн засагаа гартаа барижа байхаб—консерваторнууд гү, али лейбористнууд гү гэhэн асуудал энэ hунгалтаар шиидхэгдэхэ байна. Общинануудай палатын 630 hууриин түлөө тэмсэлдэ консервативна, лейбористска, либеральна, коммунис болон бусад партинуудай, политическа бүлэгүүдэй 1.757 (тэрэ тоодо оройдоол 80 гаран эхэнэр) кандидадууд хабаадаха байна. Консерваторнууд, тэдэнэй тала баригшад 629 кандидадые, лейбористнууд болон кооператорнууд —628, либералнууд —377, коммунистнууд—36, Уэльскэ националистнууд—23, Шотландиин националистнууд—15, Хойто Ирландиин республиканецууд—15, бусад —18 кандидадуудые дэбжүүлээ.

1959 ондо болоhон hүүлшын hунгалтын үеынхидэ орходоо мүнөө жэлдэ 200 гаран кандидат олоор дэбжүүлэгдэнэ. Түсхайлбал, коммунис парти хоёр дахин олон кандидадые дэбжүүлhэн байха юм.

Англида 21 наhатай болоhон хүн дүүгаа үгэхэ эрхэтэй. Мүнөө 35.884.760 hунгагшад бии. Гэбэшье hунгагшадай нилээд олон хубинь дүүгаа үгэхэhөө бэеэ баридаг.

Англиин консервативна болон лейбористска хоёр гол партиин али нэгыень шэлэхэнь Англиин hунгагшадта бэрхэтэй байдаг. Юуб гэхэдэ, гол шухала асуудалнуудаар эдэ хоёр партиин бэелүүлдэг программа хоорондоо тиимэ ехэ илгаатай бэшэ.

СОВЕТ НАУКА, ТЕХНИКЫН ИЛАЛТА

Замбуулинай баатарнуудые дэлхэйн олониитэ амаршална

ПРАГА, октябриин 13. ТАСС-ай корреспондент Н. Масленников иигэжэ дамжуулна: үзэгдөөгүй ехэ замбуулинай туршалгын Советскэ Союзда түгэсхэгдэhэн тухай мэдээсэлые бүхы социалис Чехословаки угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа.

«Восход» гэжэ советскэ замбуулинай ниисэ урид тодолоогдоhон райондо буугаа. Научно-шэнжэлэлгын программа хүсэдөөр дүүргэгдээ» гээд Прагын радиогой диктор мүнөө үглөөгүүр соносхоо. Энэ мэдээсэл республикын бүхы нютагуудта эдэбхи хэшээл бадаруулhан, баясхалан түрүүлhэн байна.

Замбуулинай шэнжэлэлгын программа хүсэдөөр дүүргэгдэхэ, совет космонавтнууд түрэл газартаа гэмгүй hайнаар бусажа ерэхэ гэжэ манай коллектив лаб этигэдэг байгаа гээд Прагын ЧКД—Соколово гэжэ машина бүтээлгын заводой КПЧ-гэй комитедэй түрүүлэгшэ П. Брат ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ. Социализмын ниидэлгын талмайн, советскэ техникэ бага бэхи, найдамтай, тэдэнэр шанга гарта байдаг гэжэ бидэнэр hайнаар этигэдэг байгаабди. Советскэ замбуулинай наука, техникэ Америкын космонавтикатай мүрысөөндэ нилээд урагшаа холо гараа гэжэ шэнэ амжалтатай ниидэлгэ мүн лэ гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Энэ ниидэлгэ манай аха совет арадай элитэ ехэ габьяа, замбуулиние шэнжэлхэ советскэ программа амжалтатайгаар бэелүүлгын шэнэ гэршэ болоходо түүхэдэ орохо байна гээд П. Брат хэлээ. Замбуулинай ниидэлгын түгэсхэгдэhэнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедые, манай хүндэтэ хани Н. С. Хрущевые, бүхы совет арадые манай заводой хүдэлмэришэд болон инженернүүд үнэн зүрхэнhөө амаршална.

ГАВАНА. «Восход» гэжэ онгосын замбуулин соогуур ниидэлгын амжалтатайгаар дүүрэhэн тухай мэдээсэлнүүдые Кубын ниислэлэй хүн зон угаа ехэ баяртайгаар угтаа. Эдэ баясхалантай мэдээсэлнүүдые Гаванын радио нэгэтэ бэшэ дамжуулаа.

Совет наука, техникын энэ шэнэ элитэ ехэ түйлалтануудтай дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Союзай правительствын гаргаhан хандалгын удхые ниислэлэй бүхы радиостанцинууд дамжуулhан байна. Эб найрамдал хангахые, буу зэбсэг яралтайгаар түхеэрэлгэ болюулхые энэ хандалгын уряалhан тухай радиогой мэдээсэлнүүдтэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

БЕЛГРАД. «Восходой» ниидэлгэ совет наукын шэнэ алдарта габьяа болоод, бүхы дэлхэй дээрэ баяр баясхалан түрүүлнэ гээд Югославиин «Борба», «Политика», бусад газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. «Ородой замбуулинай гурбан баатар аятайгаар бууба», «Газарые 16 дахин тойроhоонойнгоо hүүлээр советскэ замбуулинай онгосо гэмгүй hайнаар бууба» гэhэн гаршагуудтайгаар замбуулинай дайдые шэнжэлдэг совет хүнүүдэй шэнэ габьяа тухай үргэн материалнуудые «Нью-Йорк геральд трибюн», «Нью-Йорк таймс» толилhон байна.

«Советскэ түйлалтануудые бага болгохо hанаашалгануудай правительственна зарим тушаалтад[...]лардуулан бага болгохо» hана[...]га таргадагые тэмдэглэхэ зү[...] «Нью-Йорк таймс» иигэжэ о[...] тэмдэглэнэ. Габэшье, «Аме[...] олонхи экспертнүүдэй hана[...] ёhоор, замбуулинай дайдые ша[...]хэ программые России шууд [...] бэелүүлжэ байhые, энэ хүда[...] hайнаар бэелүүлхэ оюун бэл[...]тэй байhаниинь совет ороной hу[...] габьяа шэнээр гэршэлжэ үгэ[...]

ДЕЛИ. «Восход» гэжэ со[...] онгосын ниидэлгэ хадаа планет[...]дэй хоорондо хүнэй этигэл на[...]ритайгаар ниидэхэ сагые нилээ[...] түүлаа гээд «Таймс оф Индиа» [...]зетэ редакционно статья соого[...]на.

Совет арадай замбуулин со[...] ниидэhэн шэнэ габьяае зам[...] тухай наукые хүгжөөлгэдэ шэ[...] талаар хэгдэhэн асари ехэ hу[...] болоно гэжэ «Стейтсмен» газет[...]лэнэ.

Совет гурбан космонавтын [...] онгосоор ниидэлгэ илалта ту[...] ниидэлгэ гэжэ нэрлэгдэжэ шал[...] гээд «Индиан экспресс» мэдү[...]

(ТАС[С])

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У[дэ], улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ред[ак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-[...] отделов: сельскохозяйственного производства и партий[ной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и парт[ий]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов. идеологическ[ого] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсель[ко]ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и пере[во]дов—34-05.

гор. Улан Удэ, типография управления по печати при Сов[ете] Министров Бурятской АССР.
Н00246. Зак. № 1042.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной октябриин 16.